Magyarországi
Német
Juhászkutya
Klub

KLUB FÜR DEUTSCHE
SCHÄFERHUNDE IN UNGARN
CLUB HONGROIS
DES BERGERS ALLEMANDS
HUNGARIAN CLUB OF GERMAN
SHEPHERD DOG

2000/1

12. évfolyam

A MAGYARORSZÁGI NÉMET JUHÁSZKUTYA KLUB
- mint a MEOE, az FCI és a WUSV tagja -
időszaki lapja

KIADJA:
A **N**émet **J**uhászkutyáért **A**lapítvány
(ANJA)
FELELŐS KIADÓ:
de Pott György
a Kuratórium elnöke
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Szegvári Ferenc

SZERKESZTŐK:
dr. Bartolák Zoltán TTF és Molnár Zsolt KFF
Minden megjelent cikk és hirdetés tartalmi
valóságáért annak szerzője ill.
feladója felel.
A kéziratok szakmai és stiláris
lektorálásának jogát fenntartjuk.
A kéziratokat ill. azok mellékleteit nem
őrizzük meg, és nem küldjük vissza.

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:
H-1106 Budapest, Pilisi u. 52.
Tel./fax: 00-36/(1)-261-5460

SZEDÉS: BOVITO Kft.
NYOMDAI MUNKÁK:
ERFAPRESS KFT.

SZÁMLASZÁMOK:
MNJK
Forintszámla:
OTP 11710002-20008316
Devizaszámla:
OTP 11710002-B 90839
„A Német Juhászkutyáért Alapítvány"
Forintszámla:
OTP 11710002-20082295
Devizaszámla:
OTP 1171002-B 91473

TARTALOM

Egy közgyűlés, két (kutya)világ 3
Info 4
Mennyi még a harminckettő... 5
A kutya - Ilosvai Lajos Károly 5
SV Szövetségi Győztes Tenyészszemle, Karlsruhe '99.08.20-23. ... 12
Kutyakiképző tanfolyam a tenyésztés szolgálatában 16
MNJK kutyakiképző tanfolyam vizsgakérdései 16
Edzés elmélet 18
Olvasói vélemények 21
Iskolabemutató 24
Fedeztetési Híradó 25
Hirdetések 26
Rendezvényprogram 2000. 31

Címlap: Optimizmus

EGY KÖZGYŰLÉS – KÉT (KUTYA)VILÁG

Hibádzik néhány ezer tag és néhány millió forint

Egymásra ugatnak a kutyások; folyik a csibészelés; az elnök pedig szájkosarat húz.

Két januári szaklapban is olvashatunk a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete küldött-közgyűléséről. A MEOE hivatalos lapjában, valamint a Kutya Szövetség című folyóiratban. A két tudósítás köszönő viszonyban sincsen egymással, és ennek csak egyik oka az, hogy a szervezetből kizárták a Szövetség meghatározással jelzett havilap kiadó-főszerkesztőjét. Súlyosabb oka is lehet a jelentős különbségnek. Úgy tűnik, mintha az állítólag 25 ezer tagot maga mögött tudó MEOE vezetése nem tekintené magára nézve kötelezőnek az őt megválasztó tagság hiteles tájékoztatását. Purt Béla, a MEOE elnöke (képünkön) egyebek között azt az – egyébként számára valószínűleg apróságnak tűnő – epizódot nem említi meg, hogy a közgyűlés nem fogadta el a szervezet költségvetését. Az általa aláírt cikk így végződik: tiszta lapokkal léphettünk át az 1999. évre. Azt, hogy 2000. hajnalán ez miért hangzik kissé furcsán, magyarázatra szorul.

Az 1999. december 11-én Kecskeméten, a Technika Házában megtartott küldött-közgyűlésen – egyebek között – arról kellett dönteniük a delegáltaknak, hogy az 1999. év tervezett költségvetését elfogadják-e. A terv addigra (finoman szólva) már realitássá vált, vagyis a pénzt már rég elköltötték. A küldöttek a mérlegbeszámolót ugyan elfogadták, a költségvetést azonban nem. Az elnök úr lapunknak, a vele való – sajnálatosan rövidre sikeredett – telefonbeszélgetés során azt állította, mindez csak azért történhetett meg, mert a tagok nehezményezték a késve beterjesztett pénzügyi tervet. Azt nem mondta, hogy mit tesz olyankor egy felelős vezető, ha éppen az általa vezetett szervezet tagjai nem fogadják el a büdzsét. Képzeljük el: Járai Zsigmond beterjeszti a költségvetést, a többség pedig nemmel szavaz rá. Mit tesz ilyenkor egy felelős vezető?

„Természetesen" nem az az egyetlen gond a költségvetéssel, hogy nem fogadták el. A közgyűlésen a hites könyvvizsgáló kijelentette, hogy az 1997. évi mérleg záradékolása továbbra sem oldható fel. A záradék így szól: „az elkészített beszámolóról nem állítható, hogy az egyesület vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről teljes mértékben megbízható és valós képet ad." De ennél tovább már nem tudtunk eljutni az elnök úrral. Amikor ezt a kérdést feszegettük, kifakadt, hogy a másik újság – mint kisebbség – a nagy egyesületet csak kikezdi, mert egészen mást akar, mint a MEOE. Válaszokat azonban nem kívánt adni a kérdésekre. – Tessék engem békén hagyni ezzel; én már annyi újságnak nyilatkoztam – szakadt ki belőle, majd gyorsan elköszönt. Olyan gyorsan, hogy a kölcsönös elköszönésre már nem is maradt idő. Pedig lett volna még miről beszélgetni. Mondjuk – még mindig – a költségvetésről. Több mint meglepő eleme volt a szavazásnak az, hogy a felügyelő bizottság elnöke tartózkodott. Nem állt ki a büdzsé mellett (azzal, hogy megszavazza), nem tagadta meg (azzal, hogy ellene szavaz). Egyáltalán: nem foglalt állást. Igaz, le sem mondott. De: mi is a dolga a felügyelő bizottságnak?

Maradjunk a pénzügyeknél. Az elnök úr úgy tájékoztatott a közgyűlésen, hogy a 19 országos kiállítás tervezett árbevétele 5 és félmillió forint, a költségei pedig 19 millió forintra rúgnak. Stummer József, aki a kiállítások főszervezője volt, viszont azt állította, hogy azok, amelyeket ő pénzügyileg felügyelt, nyereségesen zárultak. A kiállítások katalógusai egyébként nyilvánosak. Ki lehet számolni, hogy átlagosan 1400 kutya, és darabonként átlagosan 1500 forint nevezési díjjal, mekkora is lehetett az egyesület bevétele. 19 x 1400 x 1500 = 39900000. Ez kissé távol esik az 5 és fél milliótól. Az egyesület vezetői – úgy tűnik – elég nehezen beszélik a számok nyelvét. Ez önmagában még nem lenne baj, ha volna, aki ezt helyettük megteszi. Ilyen viszont nincsen. A MEOE két éve főkönyvelő és belső ellenőr nélkül tevékenykedik. Az APEH ellenőrző szerveinek a vizsgálati eredményét sem kötötték a tagok orrára. Az egyik legkonkrétabb megállapítása Purt Bélának az, hogy „az ellenőrök …jegyzőkönyvükben külön kiemelték könyvelési dolgozóink kiváló együttműködését az ellenőrzési munka során." Ez azt is jelentheti, hogy finom kávét szolgáltak fel, vagy helyet csináltak a papírok átvizsgáláshoz. Volt-e gyanús pénzfelhasználás? Valósak-e a közgyűlés elé terjesztett számok? Ezekről nem szól a fáma. Nem világos továbbá az sem, hogy igazából mekkora szervezetről van szó. A vezetőség előszeretettel emlegeti a 25 ezres tagságot. A tagdíjakból be is folyt 17 millió forint. Osszuk el azt a számot az 1200 forintos tagdíjjal, és kijön a 14166-os szám. Akkor most 25 ezer MEOE-tag van, vagy csak 14 ezer? Na, jó. Elképzelhető, hogy egyesek nem fizették be a tagdíjat. De akkor vajon, tagnak tekinthetők-e?

És szinte, csak úgy mellékesen: meg lehet említeni, hogy a MEOE tulajdonképpen egy szakmai szervezet, tehát vele kapcsolatban a kinológiáról kellene beszélni. A MEOE azonban olyan alapszabállyal rendelkezik, ami sok szakember szerint nem felel meg az FVM fajtatiszta ebek törzskönyvezéséről szóló (64/1998. XII. 31.) rendeletének.

Nagy Ákos

A cikk: www.internetto.hu honlapról.

INFO

■ VEZETŐSÉGI HATÁROZATOK

Emlékeztető
az 1999. december 20-án megtartott ünnepi vezetőségi ülésről

A vezetőség megvitatta a salgótarjáni helyi szervezet körungkörzet áthelyezési kérelmét és Milkovits Károly mosonmagyaróvári lakos kérelmét, amelyben Rony Ben-Ju Cs és Norbo Ben-Ju Cs kutyák párosításához kér engedélyt.

A vezetőség ezek alapján **revidiálta a 10/99(10.18.). sz. határozatát,** amely elrendeli, hogy az I. körungkörzet körungmestere Szegvári Ferenc, a II. körungkörzet körungmestere: Simó Gergely úr 1999. december 01-től. Álláspontját közli a felekkel, amely az alábbi: **tekintettel a vonzatként jelentkező problémákra, a szóban forgó körungkörzetek körungmesteri tevékenységét ugyanazon személyek látják el, akik eredetileg is, azaz: I. körzet: Simó Gergely, II. körzet: Szegvári Ferenc.**

Milkovits Károly kérelmére az alábbi választ adja a tenyésztési főfelügyelő:

„ Tisztelt Milkovits Károly Úr! Kérelmére válaszolva - amelyben Rony Ben-Ju Cs és Norbo Ben-Ju Cs kutyák párosításához kér engedélyt -, ezúton tájékoztatjuk, hogy az MNJK 2000.01.01-étől életbe lépő törzskönyvezési szabályzata úgy rendelkezik, hogy a (2-3, (3-2)-nél szorosabb rokontenyészetből származó kutyák a kísérleti kutyáknak kiadásra kerülő származási bizonyítványt kaphatják.

Egy éves korban az alom összes egyedét bizottság előtt (elnök vagy TFf és a körungmester, valamint a helyi szervezet tenyésztési felelőse) elő-tenyészszemlén kell bemutatni, amely vizsgálat eredményétől függ, hogy az egyedek megkaphatják-e a párosításból egyébként adódó, a törzskönyvi besorolásnak megfelelő SzB-változatot."

■ ÚJ HELYI SZERVEZETEK

1106 sz. helyi szervezet - Bp-Szúnyog sziget
Elnök: Horning Rudolf
Teny.fel.: Szuhai Csaba
Kik.fel.: Korom Gábor
Levélcím: 1033 Bp., Hévizi u. 5/a. fszt.1.
Tel.: 453-09-69

2901 sz. helyi szervezet - Ete (Komárom megye)
Elnök: Antal József
Teny.fel.: Semsey Beatrix
Kik.fel.: Lázár Csaba
Cím: 2947 Ete, Kossuth L. u. 109.
Tel.: 20/9-773-192

■ HELYI SZERVEZETEK, FIGYELEM!

Felhívjuk a **helyi szervezetek figyelmét**, hogy a 12/99(10.09.) sz. vezetőségi, valamint az OT 1/99(11.28.) határozat (lásd: NJ Újság 99/6. Sz, valamint Szabályzatgyűjtemény - Díjszabás,.) értelmében a rendezvények bírálati lapjai szigorú számadási bizonylatokká váltak.

2000.04.01-től a sorszám nélküli körung, tenyészkiállítás és teljesítményvizsga rendezvények **eddig használt bírálati lapjai érvénytelenek.** Kérjük, hogy **az új nyomtatványokra igényeiket jelezzék a Központi Iroda felé.**

TENYÉSZTŐK, FIGYELEM!

Felhívjuk **a tenyésztőink** figyelmét, hogy a 12/99.(10.09.) sz. vezetőségi, valamint az OT 1/99(11.28.) sz. határozat (lásd: NJ Újság 99/6, valamint Szabályzatgyűjtemény - Díjszabás) értelmében a **tenyésztésszervezési okmányok (alombejelentő) szigorú számadási bizonylatokká váltak.**

2000.04.01-től az eddig használt, sorszám nélküli nyomtatványok érvénytelenek. Az új nyomtatványokat a Központi Irodánál rendelhetik meg.

NEMZETI BAJNOKSÁG – 1999. 11.06.

Rendező szervezet: 2702 cegléd
Bírók: „A" - Vörös Lajos, „B" - Szegvári Ferenc, „C" - Benke András

Szint	Versenyző neve	A	B	C	Össz
VK 3	Varga Zsolt	96	93	91	280
	Balkányi Lajos	93	94	88	275
	Kosztin Sándor	90	96	87	273
	Szűcs Katalin	87	96	89	272
	Csibra István	94	91	85	270
	Suszter Ferenc	90	96	84	270
	Kiss Hajnalka	75	92	80	247
	Dr. Léba Éva	88	88	75	-
	Szigeti Andrea	50	75	70	-
VK 1	Laczkó Zsolt	93	97	90	280

Fotósarok

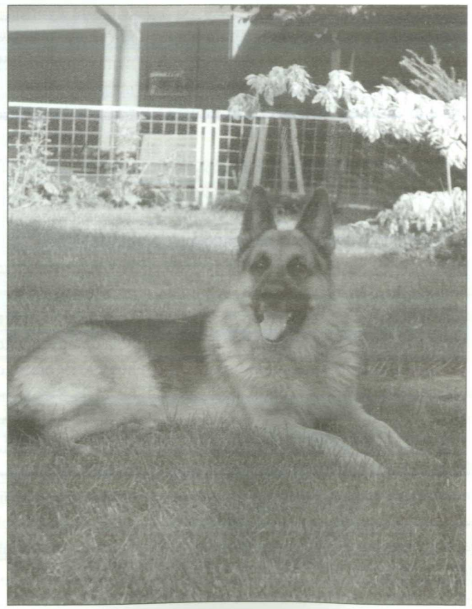

Mennyi még a harminckettő...

Hitelesebb forrásból, mint a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete (MEOE), szó szerint első ügyvezető titkárának, Ilosvai Lajos Károlynak tollából nem is lehetne idézni a szervezett magyar kinológiai élet századforduló korabeli eseményeit.

Az 1921-ben kiadott „A kutya sportszerű tenyésztése, nevelése és idomítása" című - részletes vezérfonal ebtenyésztők és ebkedvelők számára alcímű - könyv máig szó szentenciái miatt is érdekes olvasmány lehet az érdeklődő kutyás számára.

A fejezetcímek tanúsítják a századeleji ember igényes és teljes körű megközelítését, amellyel a kutyát, mint tevékenysége tárgyát és célját, annak minden vonzatával kezeli.

I. fejezet	*A kutya az ember szolgálatában*
II. fejezet	*Az ebtenyésztés célja, eszközei és alkalmazása*
III. fejezet	*Az ebek idomítása és nevelése*
IV. fejezet	*A kutyafajták ismertetése*
V. fejezet	*Az ebtenyésztés és ebkedvelés sportszerű fejlődése*
VI. fejezet	*Az ebekre vonatkozó hatósági intézkedések*

Az V. fejezet azonban mindenképpen kuriózum atekintetben, hogy napjaink eseményei megértésében nélkülözhetetlen az autentikus információk ismerete.

A tények önmagukért beszélnek és felesleges is megkérdezni ki is ünnepelhette 1999-ben valójában 100. születésnapját.

- SzF -

A KUTYA

SPORTSZERŰ TENYÉSZTÉSE, NEVELÉSE ÉS IDOMÍTÁSA

RÉSZLETES VEZÉRFONAL EBTENYÉSZTŐK ÉS EBKEDVELŐK SZÁMÁRA

ÍRTA
ILOSVAI LAJOS KÁROLY
A MAGYAR EBTENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE ÜGYVEZETŐ TITKÁRA

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-TÁRSULAT KIADÁSA
1921

BEVEZETÉS

Az ember legősibb és leghűségesebb élettársának, a kutyának, de helyesebben a telivér kutyának, sportszerű tenyésztésével, idomításával és nevelésével kíván foglalkozni ez a könyv. Még pedig ezen a téren is, mint úttörő indul útnak. A kinológiai irodalom hazánkban még igen kezdetleges, a magyarországi kutyasport mindössze egy negyedszázados múltra tekinthet vissza, s ez is inkább a gyakorlati téren, a tenyésztés kultiválásában, nagyon gyenge egyesületi mozgalmakban nyilvánult meg. A telivér ebek sportszerű és céltudatos tenyésztését, idomítását előmozdító szakirodalom az egyes állattenyésztési szaklapokban hol ritkábban, hol sűrűbben, de rendszertelenül megjelent cikkek közlésében merült ki. De a magyarországi kutyasport föllendítésére az 1909. évben alakult „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" tette meg az első komoly lépéseket. Az azóta évről-évre megtartott országos és nemzetközi jellegű ebkiállítások, vizsla- és műkotorékversenyek, továbbá a lefolyt háborúban az őr-, jelentő-, egészségügyi s egyéb hadiszolgálatot teljesítő kutyák elért sikerei annyira fölkeltették úgy egyesek, mint társadalmi alakulatok és hatóságok figyelmét is a telivér ebek és azok teljesítményei iránt, hogy a magyarországi kutyasport túlnőtt a kezdetlegesség fokán. Oly nagy az érdeklődés minden irányban a fajtatiszta ebek, azok tartása, tenyésztése, nevelése és idomítása iránt, hogy az ebkedvelők és tenyésztők régen óhajtott és sürgetett kívánságának vélek eleget tenni, amikor mindazokat az ismereteket, véleményeket, melyeket több mint húszéves gyakorlati tenyésztői praxisomban szereztem és tanultam, most összefoglalva egy kerek egészben nyújtom át az ebtenyésztősport iránt érdeklődőknek.

Ezen könyv célja, hogy részletes vezérfonalat szolgáljon mindazon ebkedvelőknek és tenyésztőknek, akik bármily fajtájú telivér eb tartásával és tenyésztésével kívánnak időtöltésből, a szép és

nemes iránti szeretetből és lelkesedésből - minden üzleti számítás nélkül - foglalkozni. A rendelkezésemre álló megszabott terjedelemhez képest az egyes fejezeteket úgy és olyan terjedelemben írtam meg, amint azt gyakorlati fontosságuk megkívánja, az egyes tételekkel ugyan, a szakszerűség szempontjait tekintve, bővebben is lehetett volna foglalkozni, azonban a szűkre szabott keretek ezt nem engedték meg, de mindezek dacára a telivér ebtenyésztésnek minden ágazatát kellő figyelemben részesítve, dolgoztam fel az anyagot. Ha azonban úgy a szakkörök, mint sporttenyésztő társaim könyvemben itt-ott hézagosságot, vagy javítani valót találnak, hálás köszönettel veszem szíves tanácsaikat és egyéb a mű tökéletesítését és ezzel a telivér ebtenyésztés sportszerű terjesztésének előbbrevitelét célzó közléseiket, melyeket egy újabb kiadásban fogok pótolni.

Budapest, 1921. évi március hó 20-án.

A SZERZŐ

A KUTYASPORT HAZÁNKBAN

Mint minden sportnak, így a kutyasportnak is, vagy mint szakkifejezéssel mondani szokták: a kinológiának, Angolország volt az ősi fészke. A telivérebtenyésztés ott már a XVIII. század közepétől kezdve sportszerű felkarolásban részesült. Az angolok sportszerű ebtenyésztése adott lendületet ugyanennek a sportnak Franciaországban és Németországban is. Míg minálunk a múltszázad utolsó évtizedeiben mutatkozott némi érdeklődés a kinológia iránt és sportszerű kultiválása alig negyedszázados múltra tekinthet vissza. A magyar kutyasport legfőképpen a németországi és ausztriai sportélettel tartott fenn szorosabb érintkezést, s így kinológiai tevékenységünk a német kutyasport nyomdokain haladt. Egy-két neves kinológusunk az angol sportéletbe is bekapcsolódott és különösen a vizslatenyésztésben sokat köszönhetünk ezen a téren Hanvay Zoltán és Fónagy József áldozatkész fáradozásainak. A magyar kutyasport megteremtésének ők voltak az úttörői. Általában, hogy nálunk egy kis kinológiai élet és kutyasport mozgalom megindult és gyökeret verhetett, azt elsősorban és tisztán a vadászó közönségnek köszönhetjük. Vadászainknak volt még a legtöbb érzékük a sport iránt, mert hiszen ez természetes is, mivel ez szoros összefüggésben állott a vadászat sportjával és ők cselekedtek ezen a téren legelőször és legtöbbet.

A luxus-ebtenyésztők azonban hosszú ideig semmit sem csináltak, legfeljebb a maguk gyönyörűségükre tartott és leggyakrabban mit sem érő kutyáiknak magasztalásában találtak örömet, de a szó igazi értelmében vett sporttenyésztés iránt semmi hajlandóság nem mutatkozott. Egyetlen pont, ahol a kinológia, a telivér-ebtenyésztés lábát megvethette, a Parthay Géza szerkesztésében megjelent „Vadászat és Állatvilág" („Zoológiai Lapok") volt. Ez a lap, mint az „Országos Magyar Vadászszövetség" hivatalos lapja, állandó kinológiai rovatot nyitott és ezen át tudott a magyar ebtenyésztés a nyilvánosság elé lépni, híveket, barátokat szerezni ennek a sportnak is. Tehát a magyar kinológia a vadászsport talajából nőtt ki. Nehezen tudott gyökeret verni, de az elhintett mag jó talajba került. Mindjárt a kezdet kezdetén olyan művelői voltak e sportnak, akiket Angliában éppúgy ismertek, mint Németországban és ideheza miközöttünk. Bárczy István, az Európaszerte ismert setter-tenyésztő, Hanvay Zoltán, Fónagy József, elismert vizslaszaktekintélyek, Kosztics Labud, a tacskók kiváló ismerője, mind olyan fényes nevek, amelyekre a magyar kutyasport csak büszkeséggel és hálával tekinthet. Az ő lelkesítő tevékenységük keltett érdeklődést a telivér-ebtenyésztés iránt és végre testet öltött külső formájában is az 1898-ban megalakult „Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület" által.

Ebben az egyesületben hírneves magyar kinológusokon kívül ott voltak számosan a magyar arisztokrácia sportférfiai, híres vadászok, kezdő ebtenyésztők és az ebkedvelők nagy száma. Ez az egyesület azonban rövid pár évi fennállás után megszűnt. Egy csapásra a kinológia azon magaslatára akart helyezkedni, mint Németország, vagy Anglia. A rendezett kiállításokon túl szigorú volt. A hazai kezdetleges viszonyainkat tekintetve nem vevő, szigorú külföldi bírók szigorú bírálatai kedvét szegték a virágzásnak indult sport lelkes híveinek, s az érzékeny oldalukon megsértettek egyre-másra kiléptek az egyesületből. Ennek az egyesületnek a megszűnése után azért még sem szűnt meg teljesen a sport, mert a telivéreb-fajták között volt két olyan kedvelt és kiváló egyedekkel képviselt ebfajta: a foxterrier és tacskó, amelyeknek kedvelői és tenyésztői már kinőttek a gyermekcipőkből és a maguk emberségéből is meg tudtak élni, még tudták állni a helyüket. Ennek a két fajtának elszánt, áldozatkész, lelkes tenyésztői az ő különleges céljaiknak szolgáló egyesületet alakítottak: „Magyar Foxterier és Tacskó Klub" név alatt. Ez az egyesület tevékenységével, példás munkásságával szép eredményeket ért el. Az évről-évre rendezett kiállításai a legszigorúbb kritikát is elbírták. 1902-1905-ig négy maganívójú kiállítást rendezett és ezzel ébren tartotta e sport iránti érdeklődést. De ez is csak szalmaláng lett volna? Valószínűleg így volt, mert 1906-1909-ig minden kinológiai mozgalom szunnyadóban volt. Szerencsére nem aludt el végkép. Voltak még lelkes tenyésztők és ebkedvelők, akik megalakították a „Magyar Ebtenyésztők és Ebkedvelők Egyesületét", mely azután a következő évben az „Országos Magyar Ebtenyésztők Egyesülete"-re változtatta nevét. Ez az 1910., 1911., 1912., 1913-ban rendezett ebkiállításaival és a „Magyar Ebtörzskönyv" megalapításával ismét egy hatalmas lökést adott a magyar kutyasport fejlődésének. De ekkor ismét egy másik nagy hibába esett. Olyan arányokban akart működni, mely erejét és különösen kinológusok számában lévő erejét messze túlhaladta. A külföldi kutyasport, különösen Németország fejlett kinológiája után indulva, elérkezettnek hitte az időt arra, hogy szakegyesületekké alakuljon át. Németországban ugyanis - mint tudjuk - majdnem minden kutyafajtának a tenyésztői külön-külön egyesületet alkotnak. Ott ezeknek a külön egyesületeknek a kutyasport nagy

fejlettsége folytán számos tagjuk van. Igen kicsi egyesület az, amelynek taglétszáma 1000-en alul volna. Nálunk azonban akkor alig pár száz tagot számláló egyesület nem gondolhatott ilyenre. Az erők szétforgácsolódására, teljes eredménytelenségre vezetett volna ennek megvalósítása. Nem vindikálok magamnak abszolúte semmiféle babérokat, csak mint tényt kívánom leszögezni, hogy én voltam az, aki ennek a következményeire rámutatva, a szakegyesületekké váló alakulás szükségességét előidéző kényszerítő oknak megszüntetésére, a magyar ebtenyésztő sport egyetemes érdekének magasabb szempontjából az egyesület ügyeinek vezetésére vállalkoztam.

Ezzel eljelét vettem a szakegyesületekre való szakadásnak és az egyesületi élet elaprózódásának. Hiszen nálunk a kutyasport még nem olyan erős, hogy több egyesületet fenn bírjon tartani úgy, hogy az azután nagyobb dolgokra akcióképes is legyen. Elég csak arra rámutatnom, hogy az országban lévő kinológiai egyesületeknek tagjai 60-80 %-ban ugyanazon személyek. Így a „Délvidéki Foxterrier Klub", az „Országos Magyar Kotorékebtenyésztő Egyesület", az „Országos Magyar Foxterrier és Tacskótenyésztő Egyesület" tagjai legnagyobb részt a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének is tagjai, sőt ugyanazok több egyesületnek is tagjai, kétszeres, sőt háromszoros érdekeltséggel. Egyik-másik sportember elbírja ezt a terhet, de nem mindegyik, vagy nem állandóan. Külön-külön azután az ilyen egyesületek gyengék volnának. Sőt vannak egyes fajták, melyeknek oly kevés hívük van, hogy tényleg csak az általános egyesületben nyerhetnek támogatást. Egyesül a foxterrier- és tacskótenyésztés áll a fejlettség azon fokán, hogy speciális egyesületeket is fenn bír tartani, de a magyar kutyasport egyetemes érdeke szempontjából azért az általános egyesületet elhagynia nem szabad. S ezt nem is teszi, mert teljes tudatában van annak, hogy a szép fejlődésnek indult magyar kutyasportban az erők egyesítésére van szükség, mert vannak olyan szervek és célok, melyeknek fenntartása és elérése ezen sport minden ágazatának érdeke és amely szerveknek és céloknak fenntartására és elérésére az összes ebfajtákat felölelő általános irányú egyesület képes és hivatott.

Az 1914. évben a szétbomlástól megmentett Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület nevében is megújhodva „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" néven új korszakba lépett és a háború előtt 1914 májusában rendezett országos ebkiállítás fényes sikerével vetette meg további fokozatos fejlődésének alapját. Bebizonyítva, hogy egyesülten lehet csak eredményeket elérni. Új alapokra fektette a „Magyar Ebtörzskönyvet". Anyagi erejéhez mérten kiadta annak V.-VII. kötetét. A háborús nehézségek miatt néhány évig kiállításokat nem rendezhetett, de mihelyt a viszonyok lehetővé tették:1917., 1918., 1920-ban ebkiállítások, működtorék versenyek rendezésével és 1918-ban vizslaverseny rendezésével segítette előbbre a magyar kutyasport fellendülését. A „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" tehát hazánkban az egyedüli kutyasport-egyesület, mely az összes ebfajták érdekeit felöleli. Vezeti az összes ebfajták részére felállított és a külföldi törzskönyvekkel egyenrangú, azokkal összhangzásban levő szabályokon alapuló „elismert" Magyar Ebtörzskönyvet. Az egyesület hivatalos lapja, „A kutya" című szaklap, mely a mai nehéz viszonyok mellett havonként egyszer jelenik meg. Az egyesület kebelében minden ebfajtának a kedvelői, az illető ebfajta fontosságához és elterjedtségéhez képest érvényesülést találnak. Az egyes ebfajták tenyésztőinek, az illető fajta speciális érdekeinek támogatására különböző szakosztályok vannak felállítva. Így van az egyesület kebelében „vizsla-szakosztály", „kotorékeb-szakosztály", „rendőrkutya-szakosztály", „magyar juhászkutya-szakosztály" és „luxuseb-szakosztály". Az egyesület minden szakkérdésben és az ebtenyésztő sporttal összefüggő minden vonatkozásban készséggel áll minden érdeklődőnek rendelkezésére. Minden hétfőn este tartja összejöveteleit a „Magyar Világ" kávéház (Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 16.) különtermében. Az Egyesület címére küldendő levelek Budapest 112., postafiók 24 címre címzendők.

Az egyesület nagy céljainak, a magyar kutyasportnak előmozdítása minden kutyakedvelőnek és tenyésztőnek is érdeke, így az egyesület támogatása a magyar kutyasport ügyének is a támogatását jelenti.

A magyar ebtenyésztő sport speciális érdekeinek ápolására alakult speciális irányú egyesületek a következők:

1. A „Délvidéki Foxterrier Klub", székhelye Újarad, (Temesmegye). Alakult 1908-ban.
2. Az „Országos Magyar Foxterrier- és Tacskótenyésztő Egyesület", székhelye Sátoraljaújhely. Alakult 1913-ban.

Ezeken kívül vannak még egyesületek: az „Országos Mindenes Vizsla Egyesület", a „Magyarországi Rendőr- és Védőkutya Egyesület", és az „Országos Magyar Kotorékeb-tenyésztő Egyesület". Ezen egyesületek azonban már évek hosszú során át nem fejtenek ki önálló működést, tagjainak legnagyobb része a „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete"-nek is tagjai és így annak megfelelő szakosztályaiban juttatják érvényre tevékenységüket.

A magyar kutyasport szolgálatában állónak kell tekinteni a „Hubertus" vadászati védegylet, illetve annak vadászeb-tenyésztési szakosztályát, továbbá a „Magyar Vizslatenyésztők Egyesületét" (Kaposvár székhellyel), mely utóbbi azon célból alakult, hogy a még konstans fajtának el nem ismert „sárga magyar vizsla" kitenyésztését és az elérendő eredményeknek illetékes szakkörök által való elbírálása alapján ezen fajtát az „elismert" fajták közé emelje.

A KUTYASPORT KÜLFÖLDÖN

Mint a legtöbb sportnak, így a kutyasportnak is Angolország az ősi fészke, ahol már a XVIII. század közepétől kezdve üzik sportszerűleg a telivér ebtenyésztést, sőt Angliában igen előkelő személyek, arisztokraták foglalkoznak üzletszerűleg is az ebtenyésztéssel és az állattenyésztés ezen ágából tetemes jövedelmet is tudnak elérni. Angliában minden más európai nemzetet megelőzőleg indult meg a sportszerű telivér ebtenyésztés és olya magas fokra fejlődött, hogy valamennyi nemzet ezen sportjával szemben óriási előnyben van. Különösen a sportban résztvevő tenyésztők számát tekintve talán egyetlen nemzet sem fogja ebben a tekintetben utolérni. Angolországban minden kisebb vá-

rosnak megvan a maga külön kutyasport egyesülete és minden ilyen egyesület évenkint legalább egy, ha nem több kiállítást rendez. Érdekes azonban, hogy ezen kiállítások kivétel nélkül azonos szabályok és tervezetek szerint rendeztetnek. Sőt „Ladyes Kennel Association" elnevezés alatt is van egy nagyobb kutyasport-egyesületük, mely a neve után ítélve, a nőknek egy külön kutyasportklubja, ami igen érdekes jelenség. Angolországban a sportszerű telivéreb-tenyésztés egységes vezetés és igazgatás alatt áll. Ezt az egységes irányítást a Kennel Club vezetése alatt szervezték meg, ez a szervező-, vagyis intézőbizottság az egyes egyesületek legtekintélyesebb tagjaiból áll és van egy állandó választmánya. Egy pompásan berendezett palotában van a klub elhelyezve az alkalmazottak nagy számával. A Kennel Club szabályai szerint rendezik ott az összes egyesületek a kiállításokat, míg a speciális versenyeket az illető egyesületek által alkotott különleges szabályok alkalmazásával rendezik. A Kennel Club vezeti és adja ki az összes ebfajtákat magába foglaló törzskönyvet, vagy tenyészkönyvet: a „Kennel Club Stud Book"-ot.

A Kennel Clubnak saját folyóirata is van, ez a „Kennel Gazette". Azonkívül még két nagy lap is jelenik meg Angliában, melyek a sportszerű ebtenyésztés organumai, ezek: az „Illustrated Kennel News", „Our Dogs". Ezeknek karácsonyi számai szenzációs terjedelemben és tartalomban jelennek meg. Egy-egy karácsonyi szám majdnem az összes ebfajtákról közöl fényképfelvételeket és bő kennel-leírásokat. Még aki nem tud angolul, az is nagy élvezetet talál - ha igazi sportember - egy ilyen karácsonyi szám tanulmányozásával.

Anglia a sportszerű ebtenyésztésben teljesen a saját tenyészanyagára szorítkozik, mert teljesen elzárkózik más országok még oly értékes tenyésztési tevékenysége elől azáltal, hogy élőkutyáknak Angliába való bevitelét csaknem lehetetlenné teszi. Ugyanis a külföldi kutyák behozatala ellen háthónapos vesztegzár alkalmazása mellett szigorú határzárat állított fel. Ez az intézkedés a veszettség behurcolásának meggátlására igen hathatós eljárás, de lehetetlenné teszi tenyészállatoknak fedeztetés céljából való kiküldetését, vagy angol tenyésztőknek a kontinensről származó tenyészállatok bevitelét, mert ilyen hosszú határzár mellett senki sem gondol erre, ha mégannyira alkalmas és célszerű volna is új véráramlatot kombinálni és belevinni a tenyésztésbe. Így azután e szigorú határzár következtében a fejlődés és munkaképesség szempontjából hanyatlásnak kell bekövetkeznie. Erre vezethető vissza, hogy különösen angol vizslák tenyésztése tekintetében Belgium, Franciaország, Hollandia és Norvégia teljesen függetlenítették magukat Angolországtól és azt ezen a téren túl is szárnyalták. Most a háború befejezése után az angolok a német juhászkutyák tenyésztésére vetették magukat, bizonyára annak a háború folyamán kitűnt nagy használhatósága indította őket erre, természetesen nem mint német juhászkutyát, hanem „Alsatian Wolf Dogs" néven, mint „elszászi farkaskutyát" vezeti be az angol sporttenyésztésbe. Eddig az angol kinológiai folyóiratokban egyáltalában csak elvétve találhattunk német juhászkutyáról képet, vagy megemlékezést, de az „Illustrated Kennel News" és az „Our Dogs" 1920. évi Christmas Number-jei, karácsonyi száma már el vannak árasztva az „Alsatian Wolf Dogs" szebbnél szebb képeivel és részletes ismertetésével. Az angol tenyésztési módszerek és tenyésztudomány bizonyára sokat fog javítani ezen az amúgy is tökéletes fajtán.

Németország kutyasportja ősi múltra tekinthet vissza. Már a legrégibb germán törvénykönyvek védik a vadász- és nyájőrző kutyát. A germán ősök igen sokra becsülték a kutyát és méltó helyet adtak neki a népközösségben és állami védelem alá helyezték. Az állami közösség egyik tagozódásában, a „Hundschaft"-ban is megtaláljuk a kutyát. Száz szabad család alkotta a hozzátartozó rokonsággal a rendezett „Hundertschaft"-ot és száz ilyen Hundschaft alkotta a „Gau"-t. Minden Hundschaftnak megvolt a maga nyilvános fóruma, „Malstat"-ja, szent helye, ahol a nyilvános élet lejátszódott. A földművelést, az állat- és juhtenyésztést mint köztulajdont a Hundschaftok űzték és irányították és így a nyájőrző kutya is köztulajdon volt és az ősgermánok ezen ősi juhászkutyája a mainak az elődje, hasznosságáért és ügyességéért megbecsülve, törvényes védelemben részesült, a német néppel, ennek életével, ennek érzületével bensőleg is összenőtt. A német nép tehát szoros együttlétben élt kutyájával, azt később is gyakorlati céljaira idomította, használta.

A szó igazi értelmében vett kutyasport a német-francia háború után, 1871-ben vette kezdetét. Az akkor megindult vadászlapok karolták fel a sportszerű ebtenyésztést. A kutyakiállítások az 1863-iki hamburgi és az 1869-iki altonai gazdasági kiállításokkal kapcsolatban indultak meg, de a kinológiára minden különösebb utóhatás nélkül zajlottak le. A Majna melletti Frankfurtban 1878-ban megtartott ebkiállításon már 344 kutya vett részt és ekkor már három nagy kinológiai egyesület működött: a „Hektor" egyesület Berlinben, a „Verein zur Veredelung reiner Hunderassen" Hannoverben, továbbá a „Nimród Schlesien" egyesület Breslauban. Az 1879-ben Hannoverben rendezett kiállításon már 800 kutya szerepelt és ehhez hasonló eredményt mutatott az 1880-iki berlini és az 1883-iki müncheni ebkiállítás.

A német kutyasport egységes irányítására és egy egységes ebtörzskönyv felállítására 1879-ben megalakult a különböző kutyasport-egyletek kiküldötteiből az úgynevezett „Delegierte Commission", melynek kötelékébe eddig mintegy 40 egyesület tartozik, azonkívül 26 egyesület pedig, mint csatlakozó egyesület tartozik a D. C.-hoz. Ennek a Delegierte Commission-nak az irányítása mellett mintegy kartellben vannak a német ebtenyésztő-sportegyesületek. Kiállítások, versenyek a D. C. szabályai szerint rendeztetnek és a német ebtörzskönyvet „Deutsches Hunde Stamm Buch" (D. H. St. B.) vezetését is a Delegierte Commission intézi. Csakhogy a D. C. a kutyasportot mintegy bilincsbe verte és ezeknek a bilincseknek a széttörésére egyes városokban a kutyasport fejlődése folytán újabb és újabb egyesületek keletkeztek, így jött létre számos speciális egyesület, mint a Teckel Klub (tacskóegylet), Foxterrier Klub, Doggen Klub, Brauntieger Klub, mely utóbbiból alakult ki a Klub Kurzhaar, a rövidszőrű német vizsla tenyésztőinek legtekintélyesebb egyesülete. Ezenkívül számos különleges kutyasport-egyesület alakult, melyek mind függetlenek voltak a D. C.-tól részben azért, mert az vagy nem fogadta be őket, vagy pedig azért, mert annak gyámsága alatt nem fejlődhettek olyan szabadon. Az egyes fajták tenyésztésére alakult egyesületek közül azok, melyek különleges törzskönyvet is vezettek, kartellbe tömörültek és megalkották a „Kartell der Stammbuchführende Spezial Klub"-ot, mely azon helyes elven épület fel, hogy a kartell képviseli az összes közös érdekeket, míg minden hozzátartozó tenyészegylet a saját fajtáját illetőleg mértékadó és egymástól független.

Tehát a német kutyaport művelésében három csoport szerepel, még pedig a kartellcsoport, mely a különböző specizális egyesületeket és a rendőrkutya-egyesületek egy részét egyesíti magában; azután a Delegierte Commission kötelékébe tartozó egyesületek csoportja; azonkívül még a használati kutyák, vagyis mindenes-vizslák egyesületei „Gebrauchshundverband" néven külön csoportot alkotnak, melyet egyik-másik kartellbeli D. C.-beli egyesület is támogat. Egyik csoportosuláshoz sem tartozóan áll a Schäferhund Verein (S. V.), mely teljesen önállóan működik és önálló törzskönyvet vezet és amely a német juhászkutya tenyésztésének felvirágoztatásában soha el nem múló érdemeket szerzett. A speciális egyesületek közül azonban különösen mint kiváló és a saját fajtájuk terén mértékadó és óriási sikereket elért egyesületeket kell megemlítenem a rövidszőrű német vizsla tenyésztőinek egyesületét, a „Klub Kurzhaar"-t és a tacskótenyésztők egyesületét, a „Teckel Klub"-ot.

A „Klub Kurzhaar" vezeti és adja ki a „Stammbuch Kurzhaar"-t, vagyis a rövidszőrű német vizslák és weimari vizslák törzskönyvét, melyből eddig 24 kötet jelent meg. Komolyságban és tekintélyben ez a legmagasabban álló mértékadó speciális egyesület és ugyanezen szempontokból tekintve egyenrangú vele a tacskótenyésztés terén a „Teckel Klub", mely szintén külön törzskönyvet vezet „Teckel Stammbuch" név alatt, melyből már 30 kötet jelent meg.

Így áll a kutyasport Németországban jelenleg és hogy mily fejlett és elterjedt az a mienkhez képest, elég ha megemlítem, hogy már ezelőtt 10 évvel készült statisztika szerint abban az évben Németországban 44 ebkiállítást rendeztek, melyeken 22.421 eb szerepelt, melyből 7.969 vadászeb volt. A vadászebek közül 2.912 tacskó, 1.417 rövidszőrű német vizsla, 1.069 foxterrier, 552 setter, 470 szálkásszőrű vizsla, 394 orosz agár, 346 spaniel, 221 hosszúszőrű vizsla és 144 pointer szerepelt. Szédítően magas számok a mi kutyasportunk méreteihez képest.

A svájci kutyasport éppen olyan régi, mint a német, azzal szoros összeköttetésben állván, vele párhuzamosan fejlődött. A svájci kinológiának központja a „Schweizer Kynologische Gesellschaft" (S.K.G.), mely hivatásának a magaslatán állva szerencsés kézzel irányítja a kutyasportot. Különösen a kopófélék tenyésztésében tűntek ki. Van azután egy nyájőrző ebük, mely a rotweilerhez hasonló, ezek a Sennkutyák, melyek rendőri célokra is alkalmas fajták. A szentbernáthegyi ebek hazája Svájc, ezeknek tenyésztésével azonban inkább a németek foglalkoztak alaposan és eredményesen.

Franciaország, Belgium és Hollandia kutyasportja bennünket vajmi keveset érdekel, azokkal sport-összeköttetésünk alig van, és ezekről csak röviden emlékezem meg.

Franciaországnak az angol fajták mellett van sok saját fajtája is, így vizslái, falkakutyái, juhászkutyafajtái és luxusfajtái is vannak. Franciaországban a kutyasportot a párisi Société Central irányította a legutóbbi időkig, minden versengés kizárásával, de az utóbbi években emellett alakultak helyi jellegű kutyasport-egyesületek is. Kutyasportlapok is csak más állatfolyóiratokkal egybekötve jelennek meg.

Belgiumban a „Société Saint Hubert" és a „Kennel Klub Belge" sportszellemről tanúskodó egyesületek. Régebben az angol kutyafajták tenyésztésében merült ott ki a kutyasport, de fokozatos fejlődéssel kialakultak saját fajtái is, így van több juhászeb-fajtája, egy vontató ebfajta és egy különleges és nagyon kedvelt, s elterjedt törpe kutyafajtája: a Griffon Bruxellois, mely más országokban is tért hódít. A német ebfajták közül sok kedvelője van Belgiumban a dobermannoknak és német juhászebeknek. Külön kutyasportlap itt sincsen.

Hollandia kutyasport központja a „Raad van Beheer". Különleges kutyafajtája a „Schipperke", mely azonban nem nagy kedveltségnek örvendő ölebfajta. A kinológiai szakirodalom önálló kutyasportlappal van képviselve.

Bennünket a szomszédságnál fogva közelről érdekelhet még Ausztria kutyasportja, mely teljesen a német sport tevékenységével függ össze. Számos sportegylete van, az egyes fajtákra külön-külön és több is, valamint általános irányú egyesülete is van. Az egyesületek azután szövetségbe vannak tömörülve „Kynologen Verband" elnevezés alatt. A „Kynologen Verband" állította fel és vezeti az összes ebfajtákat felölelő ebtörzskönyvet, melynek neve: „Österreichisches Hundestammbuch" (Ö. H. St. B.). A speciális egyesületek közül megemlítésre méltó az „Österreich-Ungarischer Foxterrier Klub", melynek némi összekötetése van a magyar sporttenyésztőkkel is, bár a címében kifejezett egyesítő cél és jelző az új államalakulatok folytán idejét múlta. Az „Österr. Dachshundezüchter Klub", „Österr. Polizei-und Schutzhund-Verein", „Dobermannpinscher Klub" említésre méltó alakulatok. Van több kinológiai folyóirata, melyek közül a legutóbbi időkben a Wienben megjelenő „Unsere Hunde" című kutyasportlap agilis tevékenységet fejt ki és amely számos egyesületnek a hivatalos lapja is.

Még Oroszország kutyasportjáról kell megemlékeznem, mely a világháború kitörése előtt nagyarányú kiállítások rendezésével vonta magára a sportkörök figyelmét. Ilyen kiállítások helyei voltak: Szentpétervár, Riga, Moszkva és ezeken legtöbbnyire német és angol bírák működtek. A tenyésztés angol és hazai fajok tökéletesítésére irányult. Oroszországnak ázsiai tartományai révén igen sok és sajátos fajtájú ebei voltak. De a mai felfordult viszonyok bizonyára gyökerében kiirtották a kutyasportot, úgyhogy azt hiszen arról már beszélni is fölösleges.

AZ EBTÖRZSKÖNYV ÉS TELIVÉREBEK TÖRZSKÖNYVEZÉSE

A törzskönyvezés célja a tisztán tenyésztett, vagyis fajtiszta ebek nyilvántartása azon célból, hogy a telivérebek céltudatos tenyésztésével foglalkozó és a tenyészanyag tökéletesítését óhajtó sporttenyésztők olyan tenyésztési segédeszközzel rendelkezzenek, amely részletes és pontos adatok alapján útbaigazítást adjon a tenyésztőknek mindarról, amire általános és különleges tenyésztési módszerek alkalmazása mellett a tenyésztési célok elérése és a tenyészanyag tökéletesítése céljából szükségük lehet. Emellett a cél mellett egyben megvalósul a pedigrees (leszármazási levéllel

bíró) egyedek néviktatása, a név megvédése, visszaélések meggátlása, az igazi sportszerűség magóvása mellett közgazdaságunk egy még igen gyenge ágának fejlesztése. Céltudatos, az ebtenyésztősportban szakszerűen közreműködni óhajtó és a telivérebtenyésztésnek nemzetgazdasági, nemzetvédelmi fontosságától áthatott sporttenyésztő törzskönyv nélkül meg nem lehet. Minden tenyésztőnek tudnia kell, hogy bizonyos szerzett tulajdonságok öröklődnek az utódokra éspedig annál biztosabban, minél nagyobb mértékben rendelkeztek ezen tulajdonságokkal az elődök. A törzskönyv tehát a tenyészanyag kiválasztásánál nélkülözhetetlen. A törzskönyvnek azonban olyannak kell lenni, hogy abban a tenyésztő az összes ránézve számításba jövő kutyáknak leszármazását hiánytalanul megtalálja. A tökéletes törzskönyvnek tartalmaznia kell a legjobb kutyák többgenerációs származási tábláját és a legjobb kutyák jó fényképeit is. Legyen az a tenyészállat bárhol, bárki tulajdonában, a törzskönyv minden tekintetben olyan pontos adatokat nyújtson felőle, hogy a tenyésztő megtekintés nélkül is annak tenyészértékéről teljesen tájékoztatva legyen.

A kimutatott leszármazása a véréről, a versenyeken és kiállításokon nyert és a törzskönyvben kimutatott díjai a külleméről és használati tulajdonságairól tájékoztatják az érdeklődő tenyésztőt. Aki tehát céltudatosan akar tenyészteni, az a törzskönyvet okvetlen segítőeszközül használja. A tapasztalt tenyésztő nem fog olyan egyedekkel tenyészteni, melynek őseit nem ismeri, így azok tulajdonságait megítélni nem képes.

A törzskönyvezés nem cél, hanem eszköz. Az ideális cél nem akkor van elérve, amikor a kutya a törzskönyvbe kerül, hanem csak évek múlva, több-több generáció után teljesedik, amikor az utódokat vissza lehet vezetni az igazán jó ősökre és ez adja meg a továbbtenyésztéshez a biztos alapot. A tökéletes törzskönyvnek azonban egyik fő kelléke még ezeken kívül az is, hogy évről-évre pontosan kell megjelennie. Helytelen volt az az alapeszme, hogy a törzskönyvbe csak a kiváló tenyészegyedek vezethetők be, mert ezzel a törzskönyv nem tanácsadója, hanem gyámja volt a tenyésztőnek.

Azután melyik szakértő, vagy bíró az, aki egy törzskönyvezés céljából elévezetett eb tenyészértékéről csalhatatlan véleményt tud adni? Tehát az a helyes, ha a törzskönyvbe minden pedigrees szülőktől származó eb nehézség nélkül belejuthat, hogy a tenyésztő a létező anyag mennyiségéből is tájékozva legyen. Viszont helytelen volt az is, hogy egy időben a magyar kutyasport hajnalán, azon indoknál fogva, hogy a hazai kezdetleges viszonyokkal is számolni kell, olyan törzskönyvezési feltételeket állapítottak meg, mely a pedigree nélküli ebek törzskönyvezésének is helyet adott. Nevezetesen kezdő tenyésztőink, különösen azok, akik csak kedvtelésből tenyésztettek, nem sokat törődtek a pedigréével, mert azt tartották, hogy nem a papirosra írt pedigree, hanem a „vérbeli pedigree" a fő. Sajnos még most is akad olyan, magát szekembernek tartó és egyébként nagy tudású kinológus, aki amellett kardoskodik, hogy nem a papirospedigreere, hanem a vérbeli pedigree-re kell a súlyt helyezni.

Ilyen állásponttal igazi szakemberek soha, de soha nem azonosíthatják magukat. Ilyen okoskodással nem szabad a kezdőket félrevezetni. A pedigree nélküli ebek tulajdonosai teljes jóhiszeműséggel tudatában voltak ebeik telivér voltának, a külföldről importált pedigrees kutyáik „vérében levő pedigree" mellett, a papiros formaságaival nem törődtek. Az ilyen ebek azután később gazdát cserélve, ismeretlen származású ebekké degradálódtak, dacára, hogy elsőrangú küllemük mellett, valamikor pedigreejük is volt.

A magyar kutyasportban a „Magyar Ebtörzskönyv" megalapításánál tehát az a téves álláspont győzött, hogy az ilyen ebekre is tekintettel kell lenni és az első törzskönyvi szabályzat - megalkudva a helyzettel - lehetővé tette azt, hogy az „ismeretlen leszármazású" ebek is bejuthattak a törzskönyvbe, ha valamely elismert kiállításon legalább „Figyelemreméltó" osztályozást nyertek.

Megkülönböztetésül azután a pedigrees ebek törzskönyvi száma mellé „A", a pedigree nélküli ebek törzskönyvi száma mellé „B" betűt függesztettek. Teljesen céltalan és a tenyésztés szempontjából semmi értéke sem volt ennek a rendelkezésnek, mert hiszen hiába van törzskönyvezve az az ismeretlen leszármazású eb, ezzel pedigreet nem nyerhet, értékesebb nem lesz, mert igazán ésszerű tenyésztő ilyen ebet úgysem használ fel tenyésztésre. Olyan ebet, melynek leszármazását nem ismerjük, tenyésztésre - a káros visszaütések elkerülhetetlen volta miatt - nem használunk. Hátrányos volt még a törzskönyv tökéletesedésére nézve azon rendelkezés, hogy csak a kiállításon díjat nyert ebek felvételét engedte meg. Már pedig - mint említém - tenyésztési szempontból a törzskönyv csak akkor felelhet meg igazán a rendeltetésének, ha az a tökéletes és pontos adatokkal egyetemben, lehetőleg az összes azon évben pedigrees szülők után tenyésztett ebeket magában foglalja. A törzskönyvben nemcsak a kiállításon díjat nyert ebeknek van helyük, hanem általában minden pedigrees szülők után tenyésztett ebnek, mert téves felfogás az, hogy csak a kiállításon díjat nyert ebeknek van tenyésztési szempontból értékük.

Miután a pedigrees kutyák száma évről-évre örvendetesen szaporodott, a pedigreet megbecsülő és arra súlyt helyező lelkes tenyésztőgárdából számosan szakértőkké képezték ki magukat és így mi sem állt útjában annak, hogy a „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" az általa alapított és vezetett „Magyar Ebtörzskönyv" iktatási szabályzatát - a külföldi ebtörzskönyvek hasonló szabályzataival összhangba hozva - megszigorítsa úgy, hogy abban csakis pedigrees kutyák legyenek iktathatók, másrészt megkönnyítse azzal, hogy szakértői bírálat és alombejelentés alapján minden tisztavérben tenyésztett pedigrees eb és annak ivadéka ebkiállításon kívül is bejuthasson a törzskönyvbe. Az 1916. évben megalkotott új iktatási szabályzat mindezeket megvalósította és ezzel hozzájárult a törzskönyv tökéletesítéséhez és azzal, hogy a külföldi törzskönyvek szabályzataival teljesen összhangba hozta, elősegítette, hogy ez a „Magyar Ebtörzskönyv" az elismert ebtörzskönyvek sorába emelkedett.

A „Magyar Ebtörzskönyv" az összes ebfajtákat felölelő törzskönyv. Hazánkban a telivér sport-ebtenyésztés olyan gyengelábon áll, hogy a meglévő speciális egyesületek külön-külön 50-100 tagot sem igen tudnak elérni, sőt a különböző speciális egyesületek tagjai taglétszámuk 40-60 %-ában azonos egyenértékből állanak. Szóval külön-külön nem olyan erősek, hogy évről-évre számottevő anyagú törzskönyvet adhatnának ki. Ez volna ugyan az ideális cél, de amíg ide eljuthatunk, sokat kell munkálkodni. Ennél fogva hazánkban még nagyon hosszú ideig csak olyan törzskönyv felelhet meg az ebtenyésztő sport speciális és egyetemes érdekének és a tenyésztők igényeinek, mely az összes ebfajtákat felöleli és évről-évre megjelenik.

Mert tényleg csak az ilyen törzskönyvnek lehet nálunk jövője és fennmaradása. A „Magyar Ebtörzskönyv"-et, bár a „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" alapította és vezeti, de egész különálló intézmény gyanánt kezeli és azt minden hazai ebtenyésztő számára hozzáférhetővé teszi, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e az illető ennek, vagy más hazai egyesületnek.

A „Magyar Ebtörzskönyv" beosztásában és rendszerében minden igényt iparkodik kielégíteni. Nincsenek ebben az egyes fajták más fajtákkal összekeverve, hanem mindegyik fajta külön-külön van csoportosítva, az illető fajtára megállapított elvek szerint. Az új szabályzat lehetővé teszi a kiállításon kívül való törzskönyvezést. Ha most valakinek törzskönyvezendő ebe van, nem kell várnia egy legközelebbi kiállításig arra, hogy ebét ebből a szempontból elbírálják, hanem egyszerűen bejelenti az egyesületnek e szándékát, megnevezvén milyen fajtájú ebet óhajt törzskönyveztetni. Erre kap az egyesülettől egy törzskönyvi bejelentőlapot, melynek rovatait kitölti és ebével együtt elmegy az egyesület által kijelölt törzskönyvi szakértők egyikéhez, aki az ebet elbírálja és a bejelentőlapot véleményével ellátja, melynek alapján a kutya - ha megfelelő volt - azonnal törzskönyveztetik.

A másik értékes újítás, amit bevezetett: az alomiktatás. Ennek módja az, hogy minden tenyésztő bizonyos formaságok betartása mellett a megkölykezett szukájának összes kölykeit, tehát az almot már a megszületéskor 8 napon belül bejelenti (újabban a fedeztetés is annak megtörténtétől számított 14 napon belül igazolandó), nevet ad minden egyes ebnek és hozzácsatolja a törzskönyvileg védett kennelnevet, tehát az eb családi és egyéni (kereszt) nevét tudatja. Az így adott név végleges, többé meg nem változtatható. Ez a korai törzskönyvezés egyes dolgokat, beosztást színre, szőrzetre függően tart, de elősegíti azt, hogy az eb rögtön megkapja végleges törzskönyvi számát és a bejelentő tenyésztőt kielégíti az a tudat, hogy ebe a nagy nyilvánosság számára nem veszhet el soha többé. Az almok törzskönyvi iktatása a pedigreekkel üzött visszaélést is meggátolhatja az egyes alkomban lévő egyedek nevének, vagy azok kezdőbetűinek bizonyos módszer szerint való megválasztásával.

A kennelnév biztosítása is újabb rendezést nyert. Minden tenyésztőnek joga van a saját tenyésztésű ebeit kennelnévvel megjelölni és ennek a kennelnévnek kizárólagos használatát a maga részére törzskönyvi iktatással biztosítani. Az így biztosított kennelnevet a „Magyar Ebtörzskönyv"-ben senki más nem használhatja. A kennelnév csakis saját tenyésztésű ebekre használható és ezekre nézve a használat kötelező is, de idegen tenyésztésű ebek nevéhez hozzá nem fűzhető.

A „Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete" a törzskönyvezés terén példás rendet teremtett, s megadta rá a módot és alkalmat, hogy minden fajtatiszta, pedigrees kutya bejuthasson a „Magyar Ebtörzskönyv"-be. Ennél fogva minden magyar tenyésztőnek és kutyakedvelőnek hazafias kötelessége ezt a törzskönyvet támogatni és ezzel a magyar kutyasport tökéletesítését előmozdítani, hogy kutyáját és tenyészproduktumait ebbe a magyar ebtörzskönyvbe beiktassa. Arra kell törekedni, hogy minden fajtatiszta eb benne legyen ebben a törzskönyvben, meg a külföldről importált és külföldön törzskönyvezett ebek is csupa hazafiasságból beiktatandók, hogy a magyar sporttenyésztésnek ezen az úton hasznára legyenek.

Igazi vérbeli sporttenyésztő csak törzskönyvezett kutyákkal tenyészt és még fedezőkanjához sem fogad el törzskönyvezetlen szukát fedezésre. Ez legyen a legfőbb elve minden sporttenyésztőnek, aki a telivér-ebtenyésztés érdekeit szívén viseli.

A „Magyar Ebtörzskönyv" mellett vezeti az egyesület a „Magyar Vadászeb Törzskönyv"-et, melybe azonban csak olyan vadászebek kerülhetnek, melyek az egyesület által rendezett, vagy elismert vizslaversenyen, kotorékversenyen résztvettek és azon legalább „Figyelemreméltó" díjat nyertek. Ez tehát a használati szempontból kiváló vadászebeket tartja nyilván.

(folyt. köv.: Az országos és nemzetközi ebkiállítások)

Fotósarok

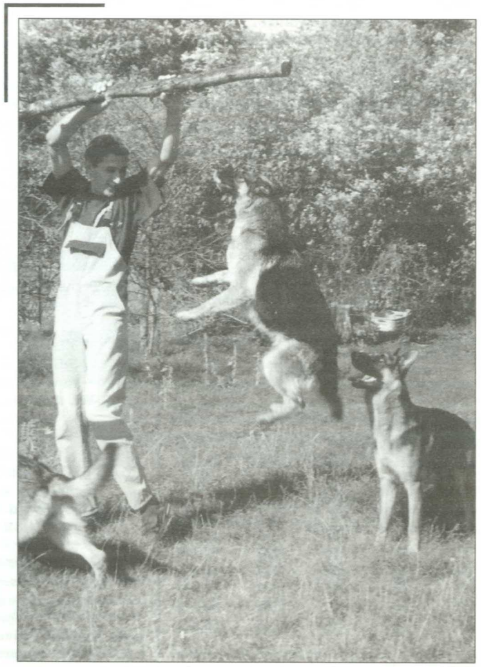

SV Szövetségi Győztes Tenyészszemle * Karlsruhe, 1999. augusztus 20-23. * Utódcsoport

UTÓDCSOPORTOK

Bíró: **Peter Meßler, Köln**
Helmut Buß, Bohmte

A. Előszó

Az utódcsoportok bemutatására szombat délelőtt került sor egy bel- és külföldről érkezett nagy tenyészszemle közönség előtt.

Harminckilenc apaállat utódcsoportjait 6 óra leforgása alatt megfigyelni és ebből a személyes tenyésztői munka megtervezése számára következtetéseket levonni egyedülálló a világon.

Sok látogató - elsősorban külföldi - a szakmai érdeklődése túlnyomóan az utódcsoportokra helyeződött, hogy felismerjék az aktuális fejlődéseket és ezeket a hazai tenyésztésben hasznositsák.

A kan tulajdonosok a személyes részvételük által jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy egy ilyen jellegű állományfelmérés egyáltalán lehetséges legyen. Arra ösztönöznek sok kiállítót, hogy kutyáikkal részt vegyenek a Szövetségi Győztes Főtenyészszemlén.

A meghatározó alap egy kan tenyészértéke szempontjából a pozitivan elbírált utódcsoport. Ezzel összefügg az a várakozás is, amely az apaállat tenyészszemle helyezését pozitivan befolyásolja.

Mindezek mellett a megfigyelőnek figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- a tenyésztésbevétel időtartama az apaállatoknál nagyon különböző
- a kutyák százalékos aránya, figyelemmel a kiállításra érett utódok számára, szintén nagyon különböző
- az érintett anyaállatok száma és minősége széles skálán mozog.

A csoportok a már ismert kritériumok alapján lettek megítélve:
Egységesség, apai típushűség, a nemek különbözősége, arányok, méret, csonterő, tartalom, feszesség és zártság, kifejezés, temperamentum, pigmentáció, anatómiai felépítés és mozgásfolyamat.

A '99-es Szövetségi Győztes Főtenyészszemlén 1268 kutya lett kiállítva. Az utódcsoportokban bemutatott kutyák ennek 58 %-át tették ki.

Az ötéves áttekintés

Év	Nevezett utódcsop.	Utód csop. felvezetve	Összes felvezetés	Kutyák részv. aránya az utódcs.
1994	40	756	1141	66,3 %
1995	37	690	1207	57,2 %
1996	37	697	1227	56,8 %
1997	38	805	1327	60,7 %
1998	44	677	1204	56,2 %
1999	48	746	1268	58,8 %

A B. részben az egyes utódcsoportok leírásai - felosztva a fővonalak szerint, valamint a fővonalakon belül a markánsan örökítő kanok szerint - következnek.

Az egyes apaállatok leírásaihoz kapcsolódnak az utódok, amelyek a verseny során bírálattal zártak. Ugyszintén feltüntetésre kerülnek a nevezések.
Mindez az érdeklődő olvasó számára lehetőséget nyújt arra, hogy a kanok tenyészértékét, valamint a kapcsolódó paramétereket még alaposabban megismerje.

Helmut Buß

B. Egyéni értékelések

I. Mutz Pelztierfarm- vonal

Ia. Fando Südblick

Vako v. d. Herderskring, Sz 2012860

Tenyésztve:
Xaver Arminius (4-5,5)
Odin Tannenmeise (4-3)
Yanka Hühnegrab (5-5)
(Q-Wf. Arminius, Quando-Quana, Quando, 5-4,4)

Apa:
Yugo v.d. Michaelswiese, Sz. 1872657
Anya:
Quelle v.d. Herderskring, NHSB 1871949

Az 1. csoport nagyon jó egységességet és kiváló apai típushűséget mutat, a nemek különbözősége erőteljes. A magasság-hossz arány korrekt, az egyedek részben közép nagyok. Nagyon kifejező egyedek, jó jelleggel, a színezetben magas a fekete-arány, túlnyomóan nagyon korrekt frontokkal, és nagyon jó fejekkel. Némely egyednél az ágyék enyhén felhúzott, egyes esetekben az állatok enyhén az elülső végtagra esnek. A tenyésztésbe vételnél ügyelni kell a kiváló mozgásra.

25, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 4,0% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 6 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Ib. Cello Römerau

Athos v. Hambachtal, Sz1969534

Tenyésztve:
Dax Wienerau (4-5)
Xaver Arminius (4,5-5)
Palme Wildsteiger Land (4,5-5,5)
Uran Wildsteiger Land (4-4)
Lasso Val Sole (5-5,5)
(Q-Wf Arminius, Quana-Quando, 3-4)
(A-Wf kleinen Pfahl, Anda-Assie, 5-5)

Apa:
Eros v.d. Luisenstraße, Sz 1823810
Anya:
Yola v. Tronje, Sz 1772659

Az 1. csoport jó egységességet és jó apai típushűséget mutat, a nemek különbözősége kifejezőbb lehetne, korrekt arányok, standardszerű méret, valamint nagyon jó feszesség és zártság. Hiányosságok a far hossza, valamint a felkar hossza- és helyzete tekintetében találhatók, erőteljes mozgásfolyamat.

96, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 10,4% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 8 hónapnyi időtartamot tesz ki.

SV Szövetségi Győztes Tenyészszemle * Karlsruhe, 1999. augusztus 20-23. * Utódcsoport

Eros v. d. Luisenstasse, Sz 1823810

Tenyésztve:
Xaver Arminius (3-4)
Palme Wildsteiger Land (3-4)
Wilma Kisselschlucht (4,5-5)
Fina Badsee (4-3,5)

Apa:
Cello v.d. Römerau, Sz 1633408
Anya:
Anica v.d. Bertenau, Sz 1673856

Az 5. csoport nagyon jó egységességet és kiváló apai típushűség, a nemek különbözősége kiváló, részben nyújtott egyedek. Hosszú futócsontok, az utódok gyakori jelleggel a felső méretheträron állnak. A feszesség és zártság kifejezett, korrekt frontok. A mozgás folyamata nagyon harmonikus.

924, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 1,2% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 53 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Fello v. Fabenspiel, Sz1927216

Tenyésztve:
Cello Römerau (2-3)
Dax Wienerau (4-4,5)
Yanka Hühnegrab (4-4,5)
Xaver Arminius (4,5-5,5,5)
Palme Wildsteiger Land (4,5-5,5,5)
Uran Wildsteiger Land (4-4)
(Q-Wf Arminius, Quana-Quando, 3-4,4)

Apa:
Eros v.d. Luisenstraße, Sz 1823810
Anya:
Daggi v. Farbenspiel, Sz 1776909

Az 1. csoport nagyon jó egységességet és kiváló típushűséget mutat az apa iránt, a nemek különbözősége szembetűnő, korrekt arányok. Az egyedeket standard- szerű méretek és jó feszesség és zártság jellemzik. Az előnyök a nagyon jó csonterőben és feszességben rejlenek. Hiányosságok a far hossza- és helyzete, valamint a felkar hossza- és helyzete tekintetében találhatók. Erőteljes mozgásfolyamat mellett egyes állatoknál enyhén kötött az előrelépés. A tenyésztésbe vételnél a korrekt fültartásra ügyelni kell.

280, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 6,8% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 15 hónapnyi időtartamot tesz ki.

II. Canto Wienerau- vonal

IIa. Canto Arminius

Quarz dei Templari

Tenyésztve:
Fedor Arminius (3-4)
Fee Weihertürchen (4-5,5)
Uran Wildsteiger Land (4-4)
Palme Wildsteiger Land (5-4,5,5,5)
(U-Wf Wildsteiger Land, Uran-Uran, Ute, 4-4,4)
(X-Wf Arminius, XandoXaver, 5-5)

Apa:
Amigo v. Belgier, Sz 1770906
Anya:
Freda del Pellegrino, Sz 1922026

A 3. csoport nagyon jó egységességet mutat, nagyon jó apai típushűség. A kanok erős felépítésűek. Az egyedek mérete a standardnak megfelel, jó feszesség és zártság. Nagyon jó pigmentáció, sötét szemek.
Pozitivan kell említést tenni a far helyzetéről és a korrekt frontokról, a felkar hossza és helyzete kívánni valót hagy maga után.
Harmonikus mozgásfolyamat, némely esetben az előrelépés enyhén kötött.

645, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 1,7% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 45 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Pitt v. Tronje, Sz1882021

Tenyésztve:
(A-Wf Reststrauch, Anja-Atlas, 5-4)
(C-Wf Arminius, Canto-Cäsar, 5-5,5)

Apa:
Amigo v. Belgier, Sz 1770906
Anya:
Tini v. Schwabental, 1740669

A 2. csoport esetében az egységesség jó, valamint jó az apai típushűség, a nemek különbözősége adott, nagyon korrekt futócsontarányok, túlnyomóan nagy kutyák jó feszességgel és zártsággal.
Az egyedeknek jó a felső- és alsó vonaluk, korrekt szögellések és korrekt frontok, jó hosszúságú- és helyzetű far, jó pigmentáció és színezet a maszk és a fejtető területén. Harmonikus mozgásfolyamat jó eröátvitellel.

416, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 5,5% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 30 hónapnyi időtartamot tesz ki.

SV Szövetségi Győztes Tenyészszemle * Karlsruhe, 1999. augusztus 20-23. * Utódcsoport

IIb. Fedor Arminius

Yack v. Waterloo, Sz1931621

Tenyésztve:
Uran Wildsteiger Land (4,4-3)
Palme Wildsteiger Land (5,5-4,4)
Vax Wienerau (5-5)
Nick Wienerau (5-5,5)
Xaver Arminius (5,5-4)
(X-Wf Arminius, Xando, Xaver-Xaver, 5,5,5-4)

Apa:
Kratmosens Gambo, Sz 1848946
Anya:
Quinta v.d. Fichtenspitze, Sz 1782818

Az 1. csoport esetében az egységesség elegendően adott, az apai tipushűség adott, úgyszintén a nemek közötti különbözőség. Az egyedek nyújtottak, a standardnak megfelelő méretűek, jó feszességgel és zártsággal. Az utódok az elülső végtagszögellésükben nem megfelelőek, elegendően fejlett alsó mellel rendelkeznek. Az utántolás erőteljes, az erőátvitel jó, az előrelépés enyhén kötött. A tenyésztésbe vételnél ügyelni kell az anyaállat megfelelően jó színezetére.

86, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 14,0% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 12 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Xandor v. Tronje, Sz1945049

Tenyésztve:
Mark Haus Beck (3-3)
Uran Wildsteiger Land (4-4)
Palme Wildsteiger Land (5,5,5-4,5,5)
Canto Arminius (5-5)
(Q-Wf Arminius, Quina, Quando-Quina, 4,4-4)

Apa:
Unko v. Haus Zieglmayer, Sz 1863687
Anya:
Anchie v. Grenzland, Sz 1856940

Az 1. csoport nagyon jó egységességet és nagyon jó apai tipushűséget mutat. A nemek különbözősége adott, az arányok jók, az egyedek közép nagyok, jó feszességgel és zártsággal. Az előnyök elsősorban az arányokban, a nagyon jó pigmentációban, valamint a fejtető jó színezetében rejlenek. Nagyon jó lépéshossz, erőteljes utántolással.

243, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 3,7% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 11 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Jello v. Michelstadler Rathaus, Sz 1920002

Tenyésztve:
Uran Wildsteiger Land (3,5-4,5)
Palme Wildsteiger Land (4,5-5)
Fee Weihertürchen (5-5)
Dingo Haus Gero (5-5)

Apa: Karly v. Arminius, Sz 1829910
Anya:
Wilma v. Michelstädter Rathaus, Sz 1816431

A 2. csoport már nagyon jó egységességet mutat, nagyon jó tipushűséggel az apa iránt. Határozott különbözőség a nemek között, harmonikus arányok, a felső mérethatáron álló, különösen nagy szukák. Jó elülső szögellések, hosszú felkarral, az alsó vonal harmonikus vezetésű, erőteljes mozgásfolyamat jó lépéshosszal.
A tenyésztésbe vételnél ügyelni kell a méretre.

161, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 5,0% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 17 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Karly v. Arminius

Tenyésztve:
Palme Wildsteiger Land (4,5-3)
Uran Wildsteiger Land (4-2)

Apa:
Kimon v. Dan Alhedy's Hoeve, Sz 1788156
Anya:
Marit v. Wildteiger Land, Sz 1737627

Az 5. csoport ismét nagyon egységes és harmonikus, nagyon jó arányokkal és a nemek kifejezett különbözőségével, túlnyomóan nagy kutyák, kifejezett feszességgel és zártsággal, korrekt elülső- és hátulsó végtagszögelléssel, összességében jó összfelépítés, harmonikus, erőteljes mozgásfolyamattal, jó erőátvitel mellett.
Egy nagy csoport, minőségileg kiváló egyedekkel a kanok és a szukák tekintetében. Nagyon magas a részvételi arány a munka osztályban.

1033, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 1,5% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 50 hónapnyi időtartamot tesz ki.

SV Szövetségi Győztes Tenyészszemle * Karlsruhe, 1999. augusztus 20-23. * Utódcsoport

Lasso v. Neuen Berg, 1820256

Tenyésztve:
Palme Wildsteiger Land (4,4-4)
Lasso Val Sole (5-5,5)
(Q-Wf Arminius, Quina-Quando, 3-3)
(X-Wf Arminius, Xaver, Xando-Xaver, 4,5-4)

Apa:
Folemarkens Jasso, Sz 1801620
Anya:
Eike v. Neuen Berg, Sz 1740742

Az 1997-es tenyész- győztes 5. csoportja tekintetében az egységesség jó, nagyon jó apai tipushűség, a nemek kifejezett különbözőségével, nagyon jó jelleg a kanoknál és a szukáknál. Nagyon harmonikus magasság- hossz arány, jó középméret, nagyon jó feszesség és zártság. Korrekt frontok, erős fejek a kanoknál, feminin szukák, harmonikus mozgásfolyamat. Egy nagy csoport, minőségileg kiváló egyedekkel, különösképp a munka osztályokban.

1214, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 1,6% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 55 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Enzo v. Buchhorn, Sz 1930146
Tenyésztve:
Uran Wildsteiger Land (4-4,5)
Tell Großen Sand (4-4)
Palme Wildsteiger Land (5,5,5-5)

Apa:
Lasso v. Neuen Berg, Sz 1820256
Anya:
Tina v. Lechtal, Sz 1818219

Az 1. csoport jó egységességet mutat, és nagyon jó apai tipushűség. A nemek különbözősége jó, a csoport túlnyomórészt szukákból áll, az arányok jók, a méret standard- szerű, az egyedek feszesek és zártak. Az előnyök a nagyon jó arányokban, a jó kifejezésben és a jó színekben rejlenek. A mozgásfolyamat erőteljes, a kanokhoz csonterős szukákat kell rendelni hosszú alsó mellel.

284, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 6,3% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 12 hónapnyi időtartamot tesz ki.

Natz v. Steigerhof, Sz 1841632

Tenyésztve:
Lasso Wiedenbrücker Land (4-3)
Lasso Val Sole (5,5-5)
Flora Königsbruch (5-5)

Apa:
Nutz v. Mönchenberg, Sz 1764053
Anya:
Paola v.d. Murrenhütte, Sz 1761643

A 3. csoport nagyon jó egységességet mutat és apai tipushűség. A nemek különbözősége adott, a minőségi túlsúly határozottan a szukák javára írható, túlnyomóan nagy kutyák, jó feszesség és zártság. Korrekt arányok, hosszú futócsontok, jó hosszúságú- és helyzetű far, megfelelően jó pigment sötét maszkokkal és a legtöbb esetben erőteljes színezettel a fejtetőn.
Jó utántolás, jó erőátvitel, jó előrelépés.
A szám szerint legnagyobb csoportja ennek a vonalnak nagy részvételi arányt mutat a munka osztályokban.

848, a tenyésztési hivatal által jegyzett, kiállításra érett utódból 2,4% lett ezen BSZS keretén belül lebírálva. A tenyésztésbe vétel időtartama, amelyből az egyedeket az utódcsoportba nevezték 55 hónapnyi időtartamot tesz ki.

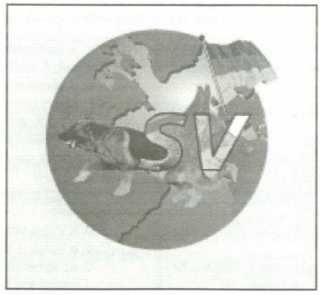

KUTYAKIKÉPZŐI TANFOLYAM A TENYÉSZTÉS SZOLGÁLATÁBAN

Régi terv vált valóra, amikor a tavalyi év novemberében és decemberében az MNJK megtartotta a kutyakiképzői tanfolyamát. Még az előző vezetőség döntött úgy, hogy a tenyésztés szervezés követelményeinek teljesítéséhez egy kutyakiképzői, esetleg kiképzésvezetői tanfolyamot kellene indítani. A nyári hétvégék zsúfolt programjai miatt a téli hónapok jöhettek számításba.

A tanfolyamot sajnos csak a „Kutya szövetség"-ben tudtuk meghirdetni, mert az NJ újság a nyári hónapokban nem jelent meg – kaptunk is ezért kritikát. Talán ez is lehet az oka, hogy a tanfolyam 55 fő közül mindössze 15 fő volt MNJK tag. Sajnos éppen a tenyésztők hiányoztak, akiknek pedig nagy segítség lett volna a korszerű módszerek megismerése.

A tanfolyam tematikája felölelte az MNJK tenyésztés szervezési követelményeinek teljesítéséhez szükséges teljes ismeretanyagot. Különösen a gyakorlati végrehajtásra helyezve a hangsúlyt. A gyakorlati rész előadói – Molnár Zsolt, Vörös Lajos, Kovács György – különösen nagy gondot fordítottak arra, hogy bemutassák a szakma mesterfogásait. Olyan módszereket mutattak be, amelyekkel nem romlik meg a kapcsolat a kutya és a gazdája között. Azt az elvet követték, mely szerint inkább lassúbb legyen az előrehaladás, de maradjon meg a jó kapcsolat a kutya és a gazdája között. Ezek az elvek összhangban vannak az állatvédelmi törvénnyel is.

Az elméleti rész oktatói már kevésbé voltak jó helyzetben, mert számukra kevesebb óraszám lett meghatározva – a tanfolyam célkitűzéseinek megfelelően. A tanfolyam de Pott Gyuri bácsi lendületes, frappáns bevezetőjével indult. Mindjárt az első napon kiderült, hogy a szervezők nem félnek a kísérletezéstől. Szabó György vezetésével önismereti tesztet írtak a hallgatók. De ahol kellett, ott a későbbiekben is igyekeztek az előadók újszerűen, szemléletesen megközelíteni ezt a könnyűnek éppen nem mondható sportot. A klasszikus Egészségtan (dr. Mezősi László) és Etológia (Simó Gergely) mellett „Tartalom és forma" címmel az anatómia és a vézen egységét mutatta be előadásában Szegvári Ferenc. Az új témájú előadások közé tartozott „Az öröklött viselkedési elemek" és az „Edzéselmélet" (dr. Bartolák Zoltán). Az előadások között szerepelt még az állatvédelem (Juhász László), a VK vizsgaszabályzat ismertetése (Kovács György) és a ringdresszúra (dr. Bartolák Zoltán).

A tanfolyam zárása után a résztvevőknek egy hónap állt rendelkezésükre a vizsgáig, amely január 22-én volt megtartva. A vizsga szombat délután kezdődött, de előtte a vizsgakérdések témájából és a hozzá kapcsolódó témákból még egy konzultáció volt. Az ötven kérdés között – amelyeket az egyes előadók állítottak össze – voltak könnyebbek, bonyolultabbak némelyik még agy kissé provokatív is, hogy minél pontosabban kiderüljön mennyit sajátítottak el a hallgatók a tananyagból.

A dolgozatok kijavítása után a 45 hallgatóból 17 „kitűnő" (90 % feletti), 22 „nagyon jó" (80% feletti), 3 „jó" (70 % feletti) és 3 (70 % alatti) „nem felelt meg" eredmény született.

Sajnos a tanfolyamon előfordultak olyan hallgatók, akik sportszerűtlen magatartásukkal – félhangos megjegyzések a tanfolyamra, előadókra, MNJK-ra – zavarták az előadásokat, a felszólításnak, hogy hagyják el az előadótermet nem tettek eleget, az MNJK vezetősége úgy határozott, hogy a vizsgaeredményüktől függetlenül nem adja ki az oklevelüket. A tanfolyam- és vizsgadíjuk visszafizetését nem kérhetik, mert állításukkal ellentétben a vizsga napjáig az nem érkezett meg és a befizetést sem tudták igazolni. Felmerül a kérdés, vajon miért jöttek el?

A hallgatók többsége – akik igazán tanulni jöttek – nagy tapssal zárta az egyes előadásokat, jelezve, hogy kinológiai ismereteitől és előképzettségétől függetlenül megérte eljönni. Szeretettel várjuk őket a következő tanfolyamunkon is.

A továbbiakban leközöljük a tanfolyam vizsgakérdéseit, hogy a Kedves Olvasó is felmérhesse tudását, és az NJ újság 3. számában pedig a válaszokat is olvashatják majd.

Bartolák Zoltán

MNJK Kutyakiképzői tanfolyam vizsgakérdései

(2000 01. 22.)

1. Miért fontos a kutyakiképzés szempontjából az önismeret? /5 pont/
2. Ismertesse egy kinológiai tenyésztő szervezet sematikus felépítését. /5/
3. Mit értünk a vézen fogalma alatt? /3/
4. Mit értünk a karakter fogalma alatt? /3/
5. Ismertesse az ideális kutyakiképző tulajdonságait. /3/
6. Ismertesse az ideális kiképzési alany /kutya/ tulajdonságait. /3/
7. Sorolja fel a tárgyban Ön által ismert szakirodalmat. /3/
8. A kutya legjelentősebb vírusos és baktériumos betegségei és az ellenük való védekezés. /4/
9. Mi a jelentősége a csípőizületi diszplázia szűrésnek? Rajzoljon le vázlatosan egy diszplázia mentes csípőizületet. /5/
10. Írja le az ösztönös cselekvés menetét a zsákmányszerzés példáján. /5/
11. Mi a motiváció? Lehet, hogy nem csak egy válasz a helyes. /4/
    a. viselkedési készenlét
    b. ez nyugtatja meg az ösztönt
    c. a zsákmány megragadása
    d. belső indíték
    e. a védőkar menekülő mozgása
    f. olyan cselekvés, amelyet tanulás nélkül is tud az állat
    g. állapot, amely az ősöktől öröklötten az agyvelő celláiban a hormonokkal kapcsolódva és a receptorokban meghatározott
12. A klasszikus /pavlovi/ kondicionálásra mi jellemző /feltételes reflex kialakítása/. /4/
    a. megbízható módszer, a kutya kedvetlenül, de megbízhatóan teljesít
    b. a kutya vidáman, lelkesen dolgozik
    c. a kutya a sikerből tanulva „kondicionálja magát"
    d. az ismételt egyidejűleg érkező ingerek hatására időleges kapcsolat jön létre az idegrendszer megfelelő helyén, ezért a feltételes ingerre akkor is reagál a kutya, ha a feltétlen inger hiányzik
    e. viszonylag sok kényszerítést használ
    f. nem kell jutalmazni, ha már kialakult a reflex
    g. szükséges rossz, amit a kiképzésből nem hagyhatunk el teljesen
    h. a kutya úgy születik, hogy ösztönösen, azonnal reagál a feltételes ingerekre
    Több helyes válasz is lehetséges.
13. Az instrumentális kondicionálás, vagy operáns tanulás jellemzői. /5/
    a. megbízható módszer, a kutya kedvetlenül dolgozik, de engedelmes
    b. a kutya vidáman, lelkesen dolgozik
    c. a kutya úgy születik, hogy ösztönösen, azonnal reagál a feltételes ingerekre
    d. a kutya a sikerből tanulva „kondicionálja" magát
    e. az ismételt egyidejűleg érkező ingerek hatására időleges kapcsolat jön létre az idegrendszer megfelelő helyén, ezért a feltételes ingerre akkor is reagál a kutya, ha a feltétlen inger hiányzik
    f. viszonylag sok kényszerítést használ
    g. nem kell jutalmazni, ha már kialakult a reflex
    h. szükséges rossz, amit a kiképzésből nem hagyhatunk el teljesen
    Több helyes válasz is lehet.
14. Karikázza be a helyesnek tartott válaszokat. /4/
    a. Először klasszikus kondicionálással elérjük, hogy a kutya elismerje a gazdát. Utána játékos módszerrel feloldjuk a feszültséget. Mielőtt túl fegyelmezetlenné válna az operáns tanulás elve szerint vizsgakésszé formáljuk a gyakorlatot.
    b. Az operáns tanulás menete szerint sok jutalmazással kialakítjuk a feltételes reflexet. A megbízhatóság érdekében a gyakorlatot enyhe kényszerítéssel /klasszikus kondicionálás/ vizsgakésszé csiszoljuk.
    c. Először az operáns tanulás menete szerint kell megtanítani a gyakorlatot. Ha már a feltételes reflex kialakult a kényszerítő szakasz következik. Mielőtt a kutya „letörne" az operáns tanulásnál használt jutalmazó eszközökkel /labda, jutalomfalat/ feloldjuk a feszültséget.
15. Karikázza be a helyesnek tartott válaszokat. /4/
    a. Az aktivitás specifikus kifáradásnál az állat fizikailag fárad ki.
    b. Az ingerösszegződésnek gátat szab a kifáradás.
    c. Ha a kutya csak egyre erősebb ingerre reagál, aktivitásspecifikus kifáradásról van szó.
    d. Ha nagyon gyenge a motiváció a mozgássor megszakad. Ezt nevezzük intenciós mozgásnak. Az állat szinte csak jelzi a szándékát, de a megkezdett cselekvéssort nem fejezi be.
    e. Ha csak egyre erősebb ingerre reagál a kutya, ingerspecifikus kifáradásról beszélünk.
16. Karikázza be a helyesnek tartott válaszokat. /4/
    a. A jó kiképző sohasem hozza konfliktus helyzetbe a kutyáját.
    b. Ha egymással szemben ható ösztönös cselekvés egyszerre kap ingert, konfliktushelyzet jön létre.
    c. A konfliktus-viselkedés egyik formája, ha az egyik ösztönközpont kikapcsolja a többit. A létfenntartás prioritása miatt a zsákmányszerző ösztön kikapcsolhatja a menekülési ösztönt.
    d. Az ambivalens /kétértelmű/ viselkedést abból ismerjük meg, hogy az egymással ellentétes viselkedési elemek keverednek.
17. Mire irányul a védőösztön, és mire irányul az agresszív ösztön?/4/
18. Milyen ösztönök kulcsingere a fenyegetés? /3/
19. Mi a különbség a paralel /párhuzamos/ és a komplementer /egymást kiegészítő/ együttműködés között? Az ember-kutya kapcsolatban melyik a magasabb rendű? /5/
20. Milyen viselkedési atavizmusokat ismer? /4/
21. Mi az edzéshatás? /4/
22. A hosszú idejű edzésfelépítésnek milyen szakaszai vannak? /5/
23. Hogyan tudom felkelteni a növendék kutya érdeklődését a szagnyom iránt? /4/
24. Milyen konfliktusok megoldására kell megtanítanom a kutyát a nyomkövetés során? /4/
25. Kezdő kutyánál hogyan erősíthetem meg helyesen a nyomot? Több jó válasz is lehet. /4/
    a. többször oda-vissza elmegyek ugyanazon a nyomon
    b. nagy szimatkatlant készítek és „kihegyezem a nyomszár irányába"
    c. a lerakott élelmet megtaposom
    d. a jutalomfalattal bekenem a cipőm talpát
26. Hogyan lehet elérni a mély orrtartást? /4/
27. Hogyan kell felépíteni a töréskidolgozás tanítását? /4/
28. Milyen alakú nyomokat használunk kezdő kutyáknál. /4/
29. Hogyan kell a tárgyjelzést tanítani? /4/
30. Mit nevezünk szimatkatlannak? /4/
    a. Egy adott terület szakaszt, ahol a nyomot létrehozó személy közvetlen érintkezésbe került a talaj felülettel.
    b. Azt a talaj részletet ahol a nyomot létrehozó személy legalább 10 mp-ig egyhelyben tartózkodott.
    c. Ahol a nyomot létrehozó személy legalább 30 mp-ig tartózkodott.
31/a. Rajzoljon le egy egyes szintű nyomvázlatot méretekkel, törésekkel, tárgyakkal. /4/
31/b. A nyomterület kiválasztásánál lehetőleg mit kell elkerülni? /3/
32. Milyen elvet kell alkalmaznom a nyomon, amikor élelmet helyezek rajta? /3/
33. VK-3-as szintre készíti fel a kutyáját. Érdemes-e a nyomszárra jutalomfalatot lehelyezni? /4/
    a. nem, mert ezen a szinten már e nélkül is tudnia kell a feladatot
    b. minden nyomra teszek, de csak keveset
    c. az esetek többségében nem teszek, de némelyik nyomra igen
34. Mivel motiválhatom a kutyát az engedelmes munka során? /3/
35. Mi alapján választom ki a megfelelő módszert az engedelmességi gyakorlatok tanításánál? /4/
36. Milyen felszerelést használunk az engedelmességi gyakorlatok tanításánál? /4/
37. Alapvetően milyen elv alapján taníthatom az apportozási gyakorlatokat? Melyiket tartja korszerűbbnek? /5/
38. Hogyan tanítom az előreküldést? /4/
39. Engedelmességi ágazatban a szabadon követési gyakorlatnál mikor adható ki vezényszó? /4/
    a. elindulás előtt, megállásoknál
    b. elindulás után, fordulatoknál
    c. elindulás előtt, ütemváltásoknál
40. A gyakorlások során milyen módon gyorsíthatja a behívás végrehajtását? /4/
    a. A jutalmat csak a szabályos végrehajtás esetén adjuk
    b. Három szakaszra bontva, hol a bejövetel ütemére, hol a leülés korrektségére, hol pedig a lábhoz jövetelre fektetve a hangsúlyt
    c. A behívásnál nem kell külön jutalmazni, hiszen az ember és a kutya közötti szoros kapcsolat révén a behívás úgy is dinamikus lesz
41. Mi a segéd feladata az őrző-védő munkában? /3/
42. Milyen felszereléseket használunk az ő-v munkában? /3/
43. Az eresztés értékelése az ő-v munkában? /4/
44. Célszerű-e kisegítő személyt alkalmazni a kiképzésnél? /3/
    a. Igen, mert a kisegítő kívülről látja az egész gyakorlás menetét, és adott esetben építő jelleggel beavatkozhat az egyes gyakorlatok jó végrehajtásában.
    b. Nem, mert a kutya kiképzése kizárólag a gazda feladata, egy külső személy csak zavarná a fejlődést
45. Őrző- védő ágazatnál az első tanítási szakaszban mire kell nagy hangsúlyt fektetni? /5/
    a. csak a fogások tisztaságára
    b. a kézben tarthatóságra
    c. a felugatási rész következetességére
46. Módszertani ismeretei alapján milyen módon és mikor kezdi el tanítani az álló segéd jelzését? /4/
47. Kezdő kutyánál milyen segédeszközzel kezdené az ő-v munka tanítását? /3/
48. Melyik viselkedésre törekszünk az ő-v munka tanítása során? /3/
    a. „halálra rázás"
    b. „beledolgozás" a rongyba, védőkarba
49. Az ő-v munka tanításának kezdetén melyik ösztönt fejlesztjük legelőször? /3/
    a. agresszivitás
    b. kitérő ösztön
    c. zsákmányszerző ösztön
50. Van-e jelentősége VK-1-es vizsga előtt idegen pályákon, a megszokott segéden kívül idegen segédekkel is gyakorolni? Jelölje meg a helyesnek tartott válaszokat, és a kipontozott részt töltse ki. /4/
    a. nincs, mert a vizsgát hazai pályán teszem le és utána többet úgysem akarok dolgozni a kutyámmal
    b. igen, mert más ö-v felmérések már nem hazai pályán lesznek
    c. igen, de betartom a fokozatosságot: - hazai pálya-hazai segéd

EDZÉS ELMÉLET

MNJK kutyakiképzői tanfolyam, 1999 november

Edzés: valamennyi szervezett gyakorlási vagy kiképzési folyamat, ami az előző állapot megváltoztatását okozza, általánosítva edzési folyamatnak nevezhető.

Célja: minden hosszan tartó sportedzés célja a sportteljesítmény fokozása és állandósítása.

Sportteljesítmény: sportteljesítménynek nevezzük a felismerhető, mennyiségi és minőségi normák alapján mérhető, illetve értékelhető cselekvési folyamatot.

Kutyakiképzés célja: a szabadidő sport a teljesítményvizsgák a versenyek és a szolgálati célú kutyahasználat anyagának megtanulása és szinten tartása.

Edzés iránya: az edzés alapvetően irányulhat a központi idegrendszerre (neurális edzés), a központi idegrendszer és a végrehajtó szervek közötti együttműködés fokozására (neuromuszkuláris edzés) és az energianyerés hatékonyságának növelésére. A kitűzött kiképzési cél határozza meg az edzés fő irányát.

A kutya sportteljesítményére ható tényezők

Motorikus képességek

1. erőnléti képességek (erő, állóképesség, gyorsaság)
2. mozgáskoordinációs képességek (sporttechnikák megtanulásához kell)
3. mozgékonyság: nyújthatóság: izmok, inak szalagok, tokok hajlékonyság: izületek szerkezete

Pszichikai tényezők és képességek

1. ösztönös adottságok és öröklött viselkedési jellemzők
2. magabiztosság
3. terhelhetőség
4. felkészültség

Környezeti tényezők

1. a kutyakiképző képzettsége és személyisége
2. a segéd/ek/ képzettsége és személyisége
3. a rendelkezésre álló hely, idő, felszerelés
4. táplálkozás

További alapvető tényezők

1. egészségi állapot
2. érettség (pszichikai tényező)
3. fejlettség (fizikai tényező)

Az edzéshatás élettani alapjai

Az edzés a szervezetben alkalmazkodási reakciót váltja ki. Az edzéstől függően lejátszódhat a központi idegrendszerben (neurális), koordinatív területen azaz az idegek és izmok összjátékában (neuromuszkuláris), vagy az energianyerés folyamataiban. A kutyakiképzés szempontjából mindhárom edzésiránynak nagy jelentősége van, de a legjelentősebb a neurális edzés.

Energia előállítás

A mozgáshoz és a központi idegrendszer működéséhez energiára van szükség. A test különböző helyein tárolt kémiai energia az izomsejtekben mozgási energiává alakul. A felhasznált energia a táplálékfelvétellel pótlódik. A táplálkozás során a szervezet ismét megkapja a legfontosabb energiahordozókat (szénhidrátokból 66%, zsírokból 33%, fehérjékből 1%). Az élettani folyamatok során végül is ATP (adenozin-trifoszfát) keletkezik, ami a tulajdonképpeni energiaforrás. Az ATP az izomsejtekben tartalékolódik, de csak nagyon korlátozott mennyiségben.

A munkavégzés során az ATP adenozin-difoszfáttá alakul át miközben energia és hő szabadul fel. Mivel a tárolt ATP csak nagyon csekély ideig elegendő, ezért az izom teljesítményét az ATP újraképzésére való képesség határozza meg.

Az ATP előállítása lehetséges oxigén felhasználás nélkül (anaerob) és oxigén felhasználásával (aerob).

Anaerob energia előállítás

Intenzív izommőködés esetén az izmokban tárolt ATP legfeljebb 10 másodpercig elegendő. Amennyiben fenntartjuk továbbra is az intenzív izommőködést az izmokban oxigén hiány lép fel, mert a szív a tüdő és a vérellátó rendszer nem képes elegendő oxigént szállítani. Ekkor a szervezet számára az izmokban tárolt glükóz szolgáltatja az ATP-t. A glükóz oxigén nélküli lebomlása során azonban melléktermékként tejsav is keletkezik. A nagymértékű tejsav felhalmozódás az izmok megfájdulásához (izomláz) és a koordinált mozgás megszűnéséhez vezet és kifáradási jelenségek lépnek fel. Az erős terhelést ekkor - egyedileg meghatározott idő után - meg kell szakítani, vagy annyira lecsökkenteni, hogy az oxigénbevitel elegendő legyen az ATP hatékonyabb úton történő, aerob újratermeléséhez.

Az szervezet egyéni oxigén ellátó képessége határozza meg, hogy a terhelés fokozódásával meddig képes fenntartani az ATP oxigén jelenlétében történő előállítását. Ebből következik, hogy az energia ellátásra történő edzés célja az oxigén ellátó apparátus hatékonyságának növelése.

A szervezet terhelése során keletkező oxigén adósság mértéke nagymértékben függ az életkortól és az edzettségi állapottól.

Aerob energia előállítás

Az oxigén jelenlétében történő energia előállítás nem csak glükózból - az anaerob glikolízissel ellentétben -, hanem zsírokból és szélsőséges esetben még fehérjéből is képződhet ATP, anélkül, hogy a nemkívánatos melléktermék a tejsav keletkezne.

Az izomzat tartós teljesítményére csak az energianyerés aerob formájával van lehetőség. Edzéssel érhetjük el, hogy a légzés a szív teljesítménye és a vérellátás hatékonyabb legyen és ezáltal több oxigén jusson az izmokba. Tartós terhelés esetén a jobb oxigén ellátás tovább biztosítja az ATP aerob előállítását.

A mozgás szabályozása

Az akaratlagos és tudatos mozgáshoz az izmokat szabályozni kell. Az irányítást az agyból és a gerincvelőből álló központi idegrendszer végzi. Egy mozgásingerre a nagyagyban egy mozgásképzet keletkezik és ebből a cselekvés elvégzésére mozgástervet alakít ki. A gerincvelőn és a kivezető idegpályákon keresztül a mozgást meghatározó impulzus az illető izomba jut. A gyakorlat valódi végrehajtásáról az érzékszervek visszajelzéseket küldenek az agyba, tájékoztatják az agyat a központi idegrendszerbe vezető idegpályákon keresztül. A visszajelzéstől függően az agy korrigálhatja vagy újratervezheti a mozgást.

A mozgások tudatos szabályozásáért a nagyagy felelős. A már korábban megtanult mozgásminták viszont a kisagyban vannak tárolva. Összetett mozgások esetében a cselekvés nem végezhető el a legapróbb részletekig tudatosan, tehát a nagyagy irányításával, szükség van a kisagyban tárolt mozgásmintákra is. Egy cselekvés minél több része található a kisagyban és onnan tudat alatt irányítható, annál gazdaságosabb és automatikusabb lesz a mozgás. Nincs szükség a nagyagy állandó kontrolljára, és ezáltal a nagyagyban területek szabadulnak fel az újabb feladatok számára.

Az edzéshatás

Ha a test terhelésnek van kitéve, a szervezet elfárad. A munka megszakítása után kezdődik a pihenés és a feltöltődés, azaz a kiindulási szint visszaállítása. Különösen nagyfokú terhelés esetén a szervezet túlkompenzálással alkalmazkodik. Ilyenkor a helyreállítási szakaszban nem a kiindulási szintre töltődik fel a szervezet, hanem attól magasabbra, mintegy felkészülve egy esetleges hamarosan bekövetkező újabb megterhelésre 1.ábra.

1. ábra

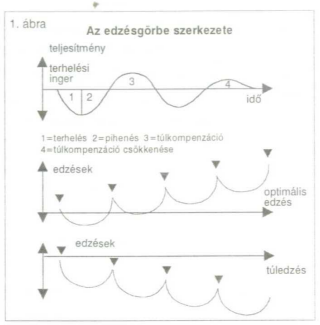

Az így elért magasabb feltöltöttségi szint, amit edzéshatásnak nevezünk, azonban ismét leépül, ha nem éri újabb hatékony edzési inger. A túlkompenzálásnak is vannak határai. A teljesítmény nem nő lineárisan, hanem mindig kisebb lépésekkel közeledik a genetikailag és a fejlődés által megszabott teljesítményhatárhoz.

Az edzés neuromuszkuláris hatása:

Az edzés hatására célzottabb, gyorsabb és hatékonyabb lesz az izmok ingerlése, ezáltal a mozgás gazdaságosabb és automatikusabb lesz. Az izomrostok közötti összehangolódás következtében lehetővé válik sok izomrost egyidejű összehúzódása, és ezzel fokozódik az izom ereje.

Az edzés erőnléti hatása

Az izmok nagyobb összehúzódási erőt kapnak, mert az izmon belüli és az izomrostok közötti összehangolódás következtében nő az izom keresztmetszete. Az edzés hatására megnőnek, túltöltődnek az izmok kreatin-foszfát, glikogén és zsírraktárai, ami lehetővé teszi az ATP fokozottabb képződését. Az edzés azonban nem csak egy bizonyos izomcsoport teljesítményét javítja, hanem a hozzákapcsolódó vérellátást, szív- és légzésteljesítményt is.

Kiképzés, mint edzés

A kiképző szempontjából a képzési, tanulási folyamat edzéselméleti vonatkozásai a legfontosabbak. A tanítás során a kutya agyában létrehozunk egy **neurális alrendszert.** A neurális alrendszer az agy idegsejtjeinek összerendeződése egy elkülönült, körülhatárolt működési egységgé. A neurális alrendszer tulajdonképpen egy megtanult gyakorlat vagy feladat modellje. Megfelelő vezényszóval ez a neurális alrendszer működésbe lép és aktiválja a szervezetet a végrehajtásra. Az agyban minden vizsgafeladatnak megvan a neurális alrendszer megfelelője. Ezen kívül még nagyon sok neurális alrendszer található az agyban, egy részük öröklött, más részük tanult eredetű.

Az egyes alrendszerek össze kapcsolhatók. Ezt használjuk ki az összetett feladatok tanításában. Külön megtanítjuk a behívást, apportfa felvételét, akadály átugrását, az apportfa átadását a megkerülést és a leülést. Ezek mind egy-egy neurális alrendszer felépítését kívánják meg. A tanítás következő szakaszában az egyes elemi feladatokat megtanítjuk együtt elvégezni. Ekkor az egyes alrendszereket összekapcsoljuk. A kiadott vezényszavak tulajdonképpen kulcsok, amelyekkel a megfelelő alrendszert aktiváljuk. A vezényszavak változtatásával - a megfelelő gyakorlás után - az alrendszereket más összetételben is aktiválhatjuk. A szabadon követés és a láb melletti ülés minden gyakorlatban előfordul. De az említett apportozási gyakorlatnál is az apportfa felvétele és átadása kombinálva van az 1m-es akadály vagy a ferde palánk átugrásával. Ha a kutya nem minden esetben ugorja át az akadály oda-vissza nem kellően építettük fel benne ezt a neurális alrendszert. Ilyenkor elemeznünk kell, hogy melyik alrendszer kell javítani, erősíteni edzéssel.

A neurális alrendszerek kezdetben tudatosan működnek. A gyakorlások, edzések hatására egyre automatikusabb lesz a működése. Az alrendszerek kombinált gyakorlását már a felépítési szakaszban el kell kezdeni, hogy amire az automatikus szakaszba jut, már kombinált aktiválás lehetősége is benne legyen.

Amikor ugyanannak a gyakorlatnak az alrendszere a kutyakiképző agyában vagy a kutya agyában, esetleg mindkettőben nincs felépítve a megfelelő mértékben azt mondjuk, hogy a **korrespondencia** közöttük alacsony, azaz nem 100 %. Akkor tanítottunk meg egy gyakorlatot megfelelően, amikor a korrespondencia közöttünk és a kutyánk közt megközelíti a 100 %-ot.

Külön gyakorlással, edzéssel érhető el, hogy ne váljon az alrendszer túl bonyolulttá, vagy ne kelljen az egymásra nagyon hasonlító alrendszereknek külön vezényszó. Az apportozást akkor is hajtsa végre a kutya, ha nem csak a kiképző pályán vagyunk, hanem hozza ki az apportot a vízből, bozótból, épületből. Az apport megtalálásának reményében „mellékesen" találja meg a kábítószert vagy a romok alá temetett embert.

A kiképzés lényege, hogy minden szükséges alrendszert minél pontosabban hozzunk létre. A másik nagyon fontos feladat a létrehozott alrendszerek alkalmazás technikájának minél hatékonyabb létrehozása. Ez alatt az alrendszerek gyors, pontos aktivizálását kell érteni, amit csak kellően motivált állapot létrehozásával, pontos utasításokkal lehet.

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a neurális alrendszerek létrehozásához kell a korszerű kiképzési elmélet, a neurális alrendszerek gyors és pontos aktivizálásához kellenek az optimális öröklött viselkedési elemek és, hogy a kutya mindezt végre is tudja hajtani, kell a megfelelő anatómiai felépítés és a korszerű edzéselmélet.

Edzéselvek

Edzéshatékony ingerek elve

Edzéshatás csak akkor érhető el, ha a helyesen adagolt edzésinger alkalmazkodási reakciót vált ki.

Küszöb alatti ingerek: hatástalanok, teljesítménycsökkenést okoznak

Fenntartó ingerek: élénkítőleg hatnak és fenntartják a teljesítményszintet

Edzésingerek: meghaladják az ingerküszöböt, fokozzák a teljesítőképességet

Túlingerlés: károsítja a szervezetet

Terhelés és pihenés optimális viszonyának elve

Az edzésingereket úgy kell adagolni, hogy a terhelés-pihenés-alkalmazkodás után létrejövő túlkompenzálást követő újabb edzéshatékony ingernek a régi kiindulási szintre való visszaesés előtt kell bekövetkeznie. A túlságosan hamar alkalmazott újabb edzésinger azonban túledzést eredményez.

Fokozódó terhelés elve

Az edzés magasabb szintjével együtt a terhelést is fokozni kell, hogy az újabb ingerek is hatékonyak legyenek. Azonos ingerek csak fenntartanák a teljesítőképességet, de nem tudnák fokozni.

Fejlettséghez alkalmazkodás elve

A fejlődési fázisokat figyelembe kell venni. A növekedési szakaszokban alacsony a terhelhetőség.

Egyediség elve

Az edzést testre szabottan kell felépíteni. Figyelembe kell venni a személyes tulajdonságokat, célokat, előfeltételeket.

***Hosszú* idejű edzésfelépítés**

Az edzésfolyamat a kitűzött célnak megfelelően hosszabb folyamat, akár több évig is tarthat. Felosztható alapozó edzésre, felépítő edzésre és teljesítmény edzésre.

Alapozó edzés: általános edzés. Olyan gyakorlatokat végzünk amelyek bármely vizsgán kellenek - behívás, ültetés, fektetés, keresés, játékos apportozás a kutya nevének megtanítása - de a kényszerítés minden formáját mellőzzük. Ha a kutya a kívánt cselekvést bemutatta akkor megjutalmazzuk és csak ezután hangzik el a vezényszó. A sorrend nagyon fontos.

Felépítő edzés: Ritkítjuk, időnként el is hagyjuk a jutalmazást, de aztán újra jutalmazunk. A „rendszerben a rendszertelenség" elvét alkalmazzuk. Próbaképpen felmérjük, hogy jutalom nélkül is elérhető-e a kívánt cselekvés. Megkezdődik a gyakorlatok tanítása. Előtérbe kerül a szabálydominancia. A gyakorlatokat csak annyira pontosítjuk, hogy a kutyával megmaradjon a jó kapcsolat. Általában a felépítő edzés végére a kutya leteheti az 1-es fokozatú vizsgát.

Teljesítmény edzés: előtérbe kerül a sport edzés és a szolgálati kutyák képzésének befejezése. A teljesítmény edzés célja, hogy a kutyák bármilyen körülmények között teljesítsék a feladatot. Fokozódik a szabálydominancia és alkalmazásra kerül kismértékben a brutális dominancia. Továbbra is fenn kell tartani a jó viszonyt a kutya-gazda kapcsolatban, sőt az ilyenkor teljesedik ki.

Az edzésgörbe

Az edzéshatásokat edzésgörbével ábrázolhatjuk, ahol a vízszintes tengelyen az időt, a függőleges tengelyen a teljesítőképességet ábrázoljuk. Az edzésgörbe felöleli a kutya teljes életét. Az edzésgörbének van elsődleges, másodlagos és harmadlagos szerkezete.

2. ábra
Az edzésgörbe másodlagos szerkezete

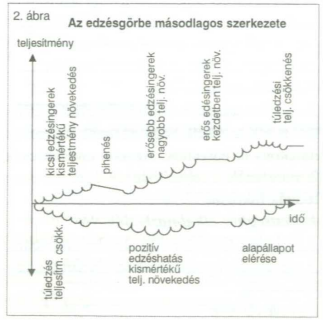

A kutya nem képes bonyolult feladatokat egyszerre megtanulni (egycsatornás tanulás), ezért általános elvként alkalmazzuk, hogy a feladatokat felbontjuk több részfeladatra, majd összerakjuk a feladatot. Egyes időpontokban csak néhány részfeladatot tanítunk, amikor a kutya ezt már tudja, elkezdünk egy másik gyakorlatot. Amikor az összes részfeladatot megtanítottuk elkezdjük őket együtt gyakorolni (elsődleges szerkezet). Amikor a gyakorlat a célnak megfelelően már el lett sajátítva, abbahagyjuk az intenzív tanítást és egy másik gyakorlatot kezdünk tanítani 2.ábra. Az előbbi feladatot azonban időnként gyakoroljuk, vagy azért, hogy szinten tartsuk, vagy mert magasabb szinten kívánjuk végrehajtani (másodlagos szerkezet). Az edzés intenzitása az életkor előrehaladtával nő, majd a genetikai és környezeti lehetőségek kihasználása után, már nem várható teljesítmény növekedés, sőt az öregedés előrehaladtával csökkenés következik be, ezt a folyamatot ábrázoló görbe az edzésgörbe harmadlagos szerkezete. 3. ábra.

3. ábra
Az edzésgörbe harmadlagos szerkezete

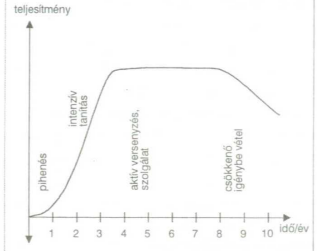

SPORTPSZICHOLÓGIA

A legfontosabb működést meghatározó tényező a kiképzésben és versenyzésben a pszichikai területen a feszültség, az idegesség, az agresszió, a harag, és az önbizalom.

A feszültség és az izgalom szükséges része a start előtti állapotnak. Kedvezőtlen esetben növekvő türelmetlenségben, nyugtalanságban nyilvánul meg. A versenyző adjon magának olyan utasításokat, mint „nyugodtan lélegezni", „nem izgulni", „koncentrálni". Kedvező hatású, ha a versenyző mentálisan végigjárja a pályát, végiggondolja a feladatot.

A kiképzés és a versenyzés során gyakran kerül maga a kiképző is konfliktusba.

A kiképzés során a kutya nem az elvárt szinten teljesít, ráadásul éppen akkor amikor nézők is vannak. Vagy a vizsga során nem hajtja végre a máskor olyan jól teljesített gyakorlatot. Súlyosabbnak érezzük a helyzetet, ha valamiért különösen fontos lett volna a jó eredmény. Úgy érezzük, hogy a kutya „törleszt". Minél nagyobb a teljesítménykövetelmény, amit magunkkal vagy a kutyánkkal szemben támasztottunk, annál nagyobb az esély, hogy ennek nem vagyunk képesek megfelelni. Ilyenkor a kiképző gyakran agressziójával vagy haraggal próbálja megoldani a helyzetet, ami ettől általában csak még rosszabb lesz. Sok energiára és időre és célirányos edzésre lesz szükség amíg helyreállítjuk legalább az eredeti állapotot.

A konfliktus megoldásában segít, ha a figyelmünket megfelelően tréningezzük 4. ábra

4. ábra
A figyelem formái

Helyzet		Szélesebb	Szűkebb
Befelé irányul	+	Felidézni a tervezett stratégiát	Helyes testtartás, pórázkezelés
	-	Bosszankodás a hibák miatt	Kimerülés, fáradtság
Kifelé irányul	+	Koncentrálás a következő feladatra	A kutyát megnyugtatni
	-	Figyelni a bírók, nézők hangulatát	Az elrontott gyakorlat minősítésén rágódni

A figyelmünket fordíthatjuk befelé vagy kifelé, és szűkíthetjük vagy szélesíthetjük. Széles befelé irányított figyelemről akkor beszélünk, ha a kiképző átgondolja az egész helyzetet, felidézi a tervezet stratégiát, átgondolja, hogyan fog eljárni. Befelé irányított figyelemről akkor beszélünk, amikor a helyes felvezetés technikára, tartásra a kutyával való kapcsolatra gondol.

Kifelé irányuló szélesebb a figyelem, ha a következő gyakorlatra koncentrálunk, szűkebb, ha a kutyát bátorítjuk. A befelé és kifelé irányuló figyelem lehet negatív előjelű is, amikor bosszankodunk a hibák miatt, az időjárással vagy a bírókkal esetleg a nézőkkel foglalkozunk.

A figyelem különböző formái mutatják, hogy az optimális figyelem elérését tanulni és edzeni kell. Koncentrálni csak a pozitív befelé irányított szűk és a pozitív kifelé irányított szűk formával lehet. A kiképzővel és főként az élsportolóval szemben támasztott követelmény, hogy az előtte álló feladattól függően át tudjon váltani a figyelem egyik formájáról a másikra. Ezt úgy lehet gyakorolni, hogy az ember különböző helyzeteket képzel el, és gondolatban az egyik helyzetből a másikba vándorol.

Kellő összeszokottság esetén a segéd vagy edző jelentős segítséget tud adni, ha helyesen ítéli meg a versenyző lelkiállapotát, azáltal, hogy a figyelem változtatásához használható utasításokat ad.

Összeállította: dr. Bartolák Zoltán

Véleményem

az NJ Újság 99/5. számában megjelent „A német juhászkutya vézene" című írásról.

Mint a német juhászkutya elkötelezett híve, minden a fajtáról megjelenő szakirodalmat elolvasok. Miután érdekel a fajta jelene, jövője, így nagy örömömre szolgál, ha cikkek jelennek meg róla, de nem szeretném, ha ezek az írások az emberek megtévesztését szolgálnák. Reális hírekkel, korrekt véleményekkel, fajtaleírásokkal talán még több hozzám hasonló ú.n. rajongókat nyerhetne a fajta, akik a jövőben szívesen tennének ezért a nagyszerű kutyáért.

Az NJ Újság 99/5. számában megjelent, „A német juhászkutya vézene" című cikkel kapcsolatban is van néhány észrevételem. Nem szeretnék szó nélkül elmenni az írás mellett, úgy gondolom, néhány gondolatáról érdemes még pár szót ejteni.

Ám mielőtt a cikk bármely pontjáról véleményt alkotnék, szeretnék még valamit előrebocsátani. A reális véleményalkotáshoz mindenképp szükséges lenne a cikk eredeti, német szövegének elolvasása, mert néhány helyen úgy érzem, a fordítás miatt nem érthető igazán a mondat.

Idevonatkozóan lenne egy kérdésem is, hogy az „elfogalulatlanság-próba", a bátorság-próba megfelelője-e vagy egészen másról van szó?

Általánosságban az a véleményem, hogy a cikk valós mondanivalóját egy oldalban is meg lehetett volna fogalmazni, mert így, jelen formájában az az érzése az embernek, hogy a sok írás közt elveszik a lényeg, a mondanivaló, egy viszonylag egyszerű (úgy értem, egy kutyás számára nyilvánvaló) fogalmat túlmagyaráz. Megfelelő előképzettség nélkül továbbra sem leszünk tisztában a vézen szó (ill. a német juhászkutya vézenével) jelentéstartalmával.

Úgy érzem, hogy a cikk a vézen magyarázata során sok mindenbe belekap, de sok helyen igaz az a régi, iskolás teszt-feladatsor egyik megoldási lehetősége, miszerint a kijelentés első fele igaz, második fele igaz, de köztük nincsen összefüggés.

Egyes fogalmazások számomra általdományosan hatnak a cikkben, pl. keménység, ugyanis ezt a fogalmat a kutya esetében inkább az alkat (hát) minősítésénél lenne célszerűbb alkalmazni, ám ott is kizárólag a megfelelő konkrét viszonyítási alapok felállításával. A kutyánál a keménységhez hasonlóan a szigornak sincs értelme, ezek helyett a bátorság, következetesség talán helytállóbb.

A dominancia - mozgás összefüggés gondolattal kapcsolatban (17. oldal, lapalja) .....?

„domináns viselkedés ...[...]..., ebből fakad a szabad és kötetlen mozgása is, amelyet mi helytelenül szintén a magabiztosság jeleként tartunk számon."

A „magabiztosság" inkább emberre jellemző tulajdonság, ami a kutyára vonatkoztatva a dominanciát jelenti (a domináns egyedet látjuk-nevezzük magabiztosnak), itt van tehát az ellentmondás (egy félénk, ideges....?

Másrészről viszont a német juhászkutya alkatából (amennyiben ez valóban korrekt) is adódik a rá egyedülállóan jellemző mozgásforma, ehhez viszont a dominanciának vagy „magabiztosságnak" szerintem semmi köze.

Továbbá erőltetettnek találom a vézennel kapcsolatos különböző csoportosításait, véleményem szerint összesen két csoportot kellene megkülönböztetni:

1. öröklött tulajdonságok, sajátosságok,
2. a környezet által befolyásolt, vagy meghatározott tulajdonságok.

Nem értek egyet azzal a kijelentéssel, hogy manapság a német juhászkutyát kizárólag használati kutyának tenyésztik, ugyanis minden erre irányuló törekvés ellenére találhatunk nagyon sok olyan „tenyésztőt", aki a küllemre helyezte a hangsúlyt a német juhászkutya Max von Stephanitz kapitány által megálmodott belső tulajdonságaival (vézenével) szemben, s a küllem is bizonyos divathóbort folytán igencsak megváltozott (gondoljunk a méretcsökkenésre, a hátvonal alakulására - fokozottabb hajlam a diszpláziára). S ez a megváltozott küllem bizony a HASZNÁLATI kutya rovására ment, illetve megy.

S nem pusztán a német juhászkutya tenyésztése során jutunk a használati kutyának megfelelő állományhoz, hanem szigorúan (központilag-SV) irányított (az eredetileg Max von Stephanitz által megalkotott szigorú irányelvek alapján) tenyésztéssel és szelektálással.

Végezetül egyetlen mondatba sűrítem azt, hogy én mit értek a kutya vézene alatt. Vézen a kutya karaktere (vele született), jelleme (környezettől tanult, ill. felvett sajátosságok), melyeket az etológusok által leírt ösztönök támasztanak alá, illetve befolyásolnak. S a vézen természetesen nem kizárólag a német juhászkutya sajátossága (mint ezt a cikk egyik mondatában olvashatjuk), hanem minden más kutyafajtának is megvan az adott fajtára jellemző vézene a tenyészcélnak megfelelően (igaz, hogy a kutyáknak ezt a jellemzőjét csak fajtatiszta kutyák esetében érdemes vizsgálni).

Már itt és most elnézést kérek a cikk írójától, ha kritikámmal megsértettem volna, mert ez nem állt szándékomban. Fenntartom azt, hogy van még mit tanulnom a kutyákról és szívesen meg is teszem.

Budapest, 1999.12.03.

Nebenführer Nóra

(A cikk szerzője szintén a „Kutyakiképző Tanfolyam" hallgatója volt. Köszönet az értékes és az átgondolt írásért.
a szerk.)

Tisztelt Olvasó!

Először is szeretném elmondani, hogy én nem vagyok tenyésztő, nem vagyok biológus, sem kinológus, csak ún. "pórázszaggató" kutyás. Az NJ Újság 1999/6. számában olvastam dr. Bartolák Zoltán Öröklött viselkedési elemek címmel megjelent írását. Örömmel kezdtem olvasni, mert végre egy olyan téma, amely talán mindenkit érdekel! A dolgozat jól és korrekten van megírva, azonban én mégis szeretnék néhány kifogást emelni! Mi, kutyások hajlamosak vagyunk mindent kutyás szemmel nézni. A biológia azonban nem tesz különbséget kutyás és nem kutyás között. Ez egy szakma, egy tudomány, melynek törvényei és saját nyelvezete van! A szerző sok esetben magyarázat nélkül hagyja a kifejezéseket, melyeket - valljuk be, hiányos kinológiai ismeretek miatt - nem sokan értenek. Másik hibának azt tartom, hogy a kiképzésből vett példák nem minden esetben illenek a fogalomhoz. Hiányolok néhány olyan témát is, amelyek nem szerepelnek a dolgozatban, véleményem szerint szükségesek ahhoz, hogy ez a munka "kerek" és még érthetőbb legyen.

Mielőtt részletekbe bocsátkoznék, szeretném elmondani, hogy nem "a" kutyából indulunk ki, hanem szinte mindig egy jól képzett, szép kutyát képzelünk vizsgálatunk tárgyának. Ez hiba, mert véleményem szerint hazánkban az emberek nagy többségének olyan kutyára van szüksége, amely nem fél, ok nélkül nem támad, különösebb képzés nélkül vezethető, irányítható, otthon védi a területét. Azaz, egy nyugodt, kiegyensúlyozott kutyát szeretne vásárolni mindenki. Természetesen ezt sem könnyű teljesíteni, és azt is be kell ismerni, hogy csak kevés hiperaktív kutyára van szükség (kivéve a szolgálati és sportkutyák tekintetében)!

Nem kívánom a dolgozatot tovább bírálni - erre nincs is szükség -, azonban a magam módján szeretném Bartolák Zoltán munkáját kiegészíteni. Néha azonban vitatkozni fogok, mert hiszek abban, hogy a komoly szakmai viták előbbre viszik tenyésztők és kiképzők munkáját.

Pálinkás András

VISELKEDÉSTAN - AHOGY ÉN GONDOLOM
I. rész

Fontos megjegyeznem, hogy az, aki a kutyák természetével, viselkedésével akar behatóbban foglalkozni, nem várt nehézségekkel találja magát szembe! Az etológia még ma is viszonylagosan tisztázatlan fogalmi rendszere, a különböző nézeteket valló "iskolák" közötti viták, valamint a kapcsolódó tudományok (genetika, szociológia, pszichológia, társadalomtudományok) sem érték el - e témára vonatkozó - fejlettségüknek azt a szintjét, amely alkalmazható elméletekkel szolgálna az etológia számára.

Véleményem szerint a fő akadályt nem is az általános etológiai tételek a kutyára, mint állatfajra vonatkozó nehéz alkalmazhatósága okozza, hanem a faj változatossága és ebből következő gazdag fajtastruktúrája jelenti.

Azt is figyelembe kell venni, hogy a kutya számára már évezredek óta nem a természet a természetes közeg, hanem az ember! Már régóta nem a hagyományos módon kell megélhetését biztosítania, már nem választhat párt az öröklött módon. Iróniku san szoktam azt mondani, hogy nem a természet tenyészt, hanem az ember! A faj - mint olyan - már nem él együtt. A fajták sem külön falkákban csoportosulnak, az egyes egyedek nem társaikkal kommunikálnak, hanem az emberrel! Bár még működnek ősi ösztöneik, de ez a viselkedési repertoár már igazában nem illeszkedik az ember elvárásaihoz.

A mai kutyák biológiailag alig különböznek vadon élő őseiktől, testi felépítésük, alapvető életfunkciójuk és még viselkedésük is sok hasonlóságot mutat, mégis a mai kutyák ugyanazok, mint amik az ősök voltak? Az ember divathóbortja, illetve tudatos tenyésztése eredményeként létrejött fajták egyedei közül vajon mennyi lenne képes megélni a vadonban? Persze megkérdezhetjük: a fajták kialakulása csak az ember műve, esetleg az evolúció nyomásának engedve váltak szét alig hasonlító fajtákra? Az egyes fajták mit őriztek meg ősi viselkedés-készletükből, és ha valamennyit meg is tartottak alapvető viselkedés-elemeikből, hogyan és miként módosultak azok?

Valószínű, hogy a természetes evolúció a kutya számára a háziasítással befejeződött. Az ember, az emberi civilizáció, a technika olyan mértékben és módon megváltoztatta a világot, hogy állatfajok tömegeinek természetes élőhelye megszűnt. A kutyák már túlságosan hozzászoktak ahhoz, hogy az ember táplálja őket. Az elhagyott vagy elkóborolt kutyák még próbálkoznak azzal, hogy ősi ösztöneiknek engedelmeskedve falkába tömörülve vadásszanak, párosodjanak és utódaikat neveljék, de igazában már nincs reményük a túlélésre. Egyetlen esélyük az ember!

A túlélés érdekében a kutya számos olyan magatartásáról, tulajdonságáról "lemondott", ami az ember számára terhes lehetett. Ezeket az ősi viselkedéseket elnyomó gátlásokat részben maga a kutya, részben az ember építette ki. Fontos kérdés, hogy ezek a szociális gátlások - a fejlődéstörténetileg alig érzékelhetően rövid emberi tenyésztői munka eredményeképpen - milyen mértékben épültek be az adott egyed - esetleg fajta - öröklődő viselkedésébe? Azáltal, hogy a kölyökkutyát megfosztjuk a fajtársaktól való tanulás lehetőségétől, később milyen viselkedési zavarokat tanúsítanak? Igazából még a viselkedési zavarok okait sem tudjuk felderíteni, még magyarázni sem tudjuk, nemhogy kezelni!

Úgy vélem, mielőtt a további témákra térünk, érdemes e sorokat elolvasni, elgondolkodni a kérdéseken.

A VISELKEDÉS FOGALMA
II. rész

A magatartás a kívülálló szemlélő által is jól észlelhető tevékenység, és ez bármely élőlényre vonatkoztatható.

A magatartás alapvető jelentőségű az egyednek a környezethez való alkalmazkodásában (adaptációjában). A magatartás leképezhető, az utódoknál - még a kiforratlan magatartásúaknál is - példaként szolgál (nevezhetjük kulturális információ átadásnak), ezáltal öröklődik.

A magatartás mindig valamilyen funkció szolgálatában áll, így természetesen a funkció változásával együtt a magatartás is változik!

A magatartás elemei

A magatartásban öröklött és tanult elemek egyaránt részt vesznek. Az **öröklött elemek** veleszületettek, tekintet nélkül a környezeti behatásokra, és azoktól függetlenül - de azok hiányában is! - jelen vannak. A **tanult elemek**et a környezeti hatások építik be, éppen ezért - bár az egyed számára egy adott helyzetben elsődlegesek is lehetnek - másodlagosak!

Az öröklött és tanult elemek egymással összefüggnek. Az öröklött elemek stabilak, változatlanok, míg a belőlük létrejövő nagyobb egységek a környezeti hatásokra változtathatóak. A tanult elemek az öröklött alapokra épülnek rá. Éppen ezért az öröklött és a tanult elemek aránya döntő egy-egy magatartásforma minősítése szempontjából. Így tehát az arányok figyelembe vételével beszélünk **reaktív magatartásformá**ról, amikor lényegében veleszületett (öröklött) magatartási reakcióról van szó, amely gyakorlatilag változtathatatlan.

Az **aktív magatartásforma** esetében öröklött és tanult elemek kapcsolódnak, ezáltal kismértékben változtathatóak.

A legnagyobb mértékben a **kognitív (felismerő) magatartásforma** változtatható.

a.) reaktív magatartásforma

A reaktív magatartásformára az jellemző, hogy genetikailag adott (öröklött), azaz programozott. A reakció tehát automatikus és sztereotip (azonos formában ismétlődő) - a feltétlen reflexeknek felel meg. Ide tartoznak a vitális életfunkciók, ezek ugyanis alapvetően programozottak, működésük nélkül az élet elképzelhetetlen.

Reaktív magatartásforma az öröklött mozgáskombináció is. Az öröklött mozgáskombináció esetében kell lennie valaminek, ami az aktiváló szerepet tölti be, itt tehát számolni kell egy **öröklött kiváltó mechanizmussal**, amely az esetek többségében inger-kombinációból áll. Ez a kiváltó mechanizmus kioldó szerepet játszik, és az egyébként gátlás alatt álló mozgáskombinációt szabadon engedi (**öröklött kioldó mechanizmus**). Lényegében a reaktív magatartásforma öröklött mozgáskombinációit nevezzük **ösztön**nek (az ösztönre még visszatérek!). Az ösztön tehát egy sztereotip (azonos formában ismétlődő) viselkedés, amely meghatározott tárgyra - célra - irányul. Ez az elnevezés akkor sem változik meg, ha az öröklött mozgás-kombinációkhoz bizonyos tanult elemek is járulnak.

b.) aktív magatartásforma

E magatartásforma részben öröklött, részben tanult elemekből épül fel! A kettő aránya változó, de a tanulás bizonyos foka elengedhetetlen az aktív magatartásformához. Az alapelemek öröklöttek, az egyed szelektálni tud az élete folyamán szerzett tapasztalatok alapján, és válasza e válogatás eredménye. Meg kell jegyezni, hogy az aktív magatartásformához az ideg rendszer bizonyos fokú fejlettsége szükséges! (Alacsonyabb rendű állatokban a magatartásformák többsége reaktív!)

Az egyedet számos környezeti behatás éri. Ezek részben azonosak, részben gyakran ismétlődnek, ami meghatározott reflexek (feltételes reflexek) kialakulásához vezet. Az ilyen módon szerzett és feltételes reflexként már beépült tapasztalatok alapján az egyed aktív reakcióformában szelektálni tud. A szelekció révén egyes tényezőket előnyben részesít (preferencia) vagy tartózkodik azoktól (averzió - melyet Bartolák Zoltán dolgozatában tévesen atavizmusok címszó alatt tárgyal!). Ez a magatartásforma egyaránt lehet a külső környezet által kiváltott vagy a közvetlen családi (szülői) környezet által, azaz a szülőktől való tanulás által előidézett. Éppen ezért ide tartoznak a támadási és védekezési reakciók, az ápolási, egészségügyi, táplálási magatartásformák egy része, míg más részük öröklött mozgáskombináció. Az aktív magatartási reakciókra jellemző még, hogy az egyes állatfajok szervezeti (pl. család vagy falka) és természeti viszonyaitól függően az alapképességek és a létfeltételek által fejlődnek ki.

c.) kognitív magatartásforma

A kognitív (felismerő) magatartásformára jellemző, hogy a genetikai adottságok éppen csak halvány hátteret adnak, elsősorban külső, környezeti tényezők építik fel. Tehát tudatos, ill. ahhoz hasonló tevékenységről van szó - az egyed nem egyszerűen csak reagál a magatartásával, hanem szelektál a lehetőségek között, és ismeretei alapján "megtervezi" válaszát.

Legegyszerűbb formája az ún. **felderítő tevékenység**, amelynek során látási, hallási, tapintási és szaglási ingerek alapján az egyed felderíti környezetét, és cselekvését a felderítés eredményétől teszi függővé (tipikus példa a zsákmányszerzés első fázisa, a zsákmány felkutatása).

Egy másik, bonyolultabb forma a **játék**, amely elsősorban a fiatal egyedekre jellemző, és részben az érettebb cselekvési formákra való felkészülést jelenti (pl. a zsákmányolásnál az üldözés, elkapás, halálra rázás).

A legbonyolultabb forma a **komplex kognitív magatartásmód**, amellyel az állat analizálja az eredményeket (pl. a saját viselkedésére adott reakciókat), és ennek alapján előre látja, mit kell tennie, tetténk mi lesz a következménye és így befolyásolja a történéseket (pl. két idegen kutya találkozásakor az egyik behódoló viselkedése).

AZ INGER ÉS A REAKCIÓ
III. rész

Az inger és a reakció összetartozó fogalmak. Az inger hatására váltódik ki a reakció (reflex vagyis válasz), ez pedig azt jelzi, hogy egy tárgy, környezeti hatás stb. ingerként szerepelt.

Az inger lehet:

- gyenge (reakciót nem vált ki)
- mérsékelt
- átlagos
- erős
- túl erős (menekülési reakciót válthat ki).

Az inger lehet még:

- aspecifikus (vagy nem vált ki reakciót, vagy ha erős, ill. túl erős, menekülési reakciót vált ki)
- specifikus (**kulcsinger** - e kifejezést Konrad Lorenz vezette be az etológia szótárába, úgy, mint az **imprinting** - kulcsinger - és a **veleszületett kiváltó mechanizmus** fogalmát is. Lorenz kutatásait, megfigyeléseit elsősorban madarakon végezte. 1973-ban jutalmazták Nobel-díjjal.).

A kulcsinger az állat specifikus és mindig azonos reakcióját váltja ki. A kulcsinger az állat meghatározott receptorára (jelfogó) hat. Ha csak a kulcsingert kísérő jelenségek hatnak, a kulcsinger azonban nem, akkor a receptorok nem lépnek működésbe, a válasz tehát nem következik be. A kulcsinger hatását egyes esetekben fokozni lehet (zsákmányolásnál a "zsákmány" élővé válása).

A reakció az inger hatására lép fel, és tartalmazza az állati magatartás elemeit. A reakció lehet öröklött tevékenységi séma (**öröklött mozgásmintá**nak is nevezik), és lehet reakciók sorozata, amely a környezet változásaihoz idomul és azoknak megfelelően szelektál (pl. több kutya találkozása esetén az egyed rangsor szerinti elhelyezkedése esetén más-más viselkedést tanúsít).

Az öröklött mozgásminta esetében **kiváltott reakció**ról, a reakciósorozat esetében **vezérelt reakció**ról van szó. (A II. részhez kapcsolódva megjegyzem, hogy a kiváltott reakciók a reaktív magatartásformára jellemzőek, míg a vezérelt reakciók az aktív és a kognitív magatartásformákhoz tartoznak.) Természetesen, ahogy megkülönböztetünk kiváltott és vezérelt reakciót, úgy a kulcsingerek között is lehetnek kiváltó és vezérlő ingerek.

Az inger fajtájától függően az egyed magatartása lehet:

- offenzív (támadó): pl. egy hím egyed magatartása, ha egy azonos fajba tartozó idegen hím jelenik meg az általa birtokolt területen
- defenzív (védekező): pl. a megjelent hím tudomásul vette a területet birtokló támadókészségét
- aktív (cselekvő): ha az inger hatására a cselekmény megindul
- passzív (szenvedő): ha az inger hatására a cselekmény lelassul vagy megszűnik
- ambivalens (kétirányú, kétfelé húzó): ha az inger több összetevőt tartalmaz és ezek többféle reakciót váltanak ki. Pl. a szuka néhány napos kölykei közé idegen kölyköt teszünk - megindulhat a gondozó viselkedés, de megindulhat az alom védelmét szolgáló viselkedés is!

Az inger hatására fellépő reakcióban a belső állapotnak (késztetés, motiváció - ezeket külön is tárgyaljuk) is szerepe van. Ha ez fennáll, a reakció az alábbi fázisokon megy keresztül:

a.) elitáció, azaz keresési fázis - az inger fixálása (az inger hatása mellett döntő a motiváció, azaz az egyed "keresi" az ingert)
b.) appetició, azaz étvágy fázis - az inger hatására a belső működések megindulnak (pl. hormonelválasztás, esetleg keringési elváltozás)
c.) konszummáció, azaz realizálási fázis - megtörténik az inger tárgyával a közvetlen kapcsolatfelvétel (az étel evése, fedezés)
d.) szatiáció, azaz kielégülési fázis - a szervezet eredeti állapota helyreáll (az állat már nem éhes).

Fontos kiemelni, hogy e négy fázis közül az a.), c.) és a d.) genetikai tényezőkön alapuló ösztönös magatartás. A b.) fázis a környezettől függő, szerzett, tanult magatartási forma, és ahhoz, hogy kiváltódjék, bizonyos számú megelőző találkozás szükséges az ingerrel!

Fontosnak tartom, hogy ejtsünk néhány szót a magatartás és a hormonok összefüggéséről! Hajlamosak vagyunk kutyánktól mindig azonos teljesítményt várni (függetlenül a környezet behatásaitól). Bizonyított tény, ha a magatartás bármely formáját vizsgáljuk, többé-kevésbé megtaláljuk a genetikai befolyásoltság jeleit. Azokban az állatokban, amelyekben hormonális szabályozás már kialakult, a genetikai irányítás nem kis részben a hormonokon keresztül nyilvánul meg. Legszembetűnőbb példája a **nem** által befolyásolt magatartási bélyegeknél mutatkozik meg (pl. ha kan kutya tüzelő szuka szagát érzi).

Ahogy a hormonok hatnak a nemi magatartásra, úgy a magatartásra ható ingerek is hatnak a hormonális rendszerre, és ezáltal válaszreakciót váltanak ki. Jó példa erre, ha nagyszámú szukát tartunk együtt, néhány elkezdi az ivarzást (tüzelést), rövid időn belül a többi szuka is el kezd tüzelni.

folyt. köv.

ISKOLABEMUTATÓ

Kutyaiskolánk neve: „Pro Canis", azaz „A kutyáért". A II. kerületben, Pesthidegkúton található (Honvéd u. 8.) 1997 augusztus 08-án alakultunk 8 fővel, akkor még a pesthidegkúti repülőtér mellett. Akkor még teljesen zord körülmények között működtünk, például bekerítetlen volt a terület. Aztán még ez év októberében sikerült megszereznünk egy labdarúgó pálya nagyságú területet, amelyet már be is kerítettünk

Az első foglalkozások nehézkesen indultak, aztán szépen, lassan gyarapodtunk, elkészültek az eszközök, ügyességi eszközök voltak ezek, majd 1998. évben megrendezhettük a Budapesti Rendőrfőkapitányság rendőr járőr-kutyavezetőinek versenyét, ahol iskolánk két tagja is dobogós lett, 1., illetve 3. helyezettek lettek és képviselték iskolánkat a BRFK csapatában az országos versenyen. Elmondhatom, hogy országos versenyen történelmet csináltunk a 3. helyezéssel, hiszen eddig mindig vidékiek vitték el a pálmát.

Iskolánkon minden évben gyereknapot tartunk, amelynek keretében vidám, kedves összeállításokkal nevettetjük a közönséget. A Műegyetemi Sportrepülő Egyesülettel jó kapcsolatunk van, a repülős napokon 10 ezer néző is megfordul iskolánkban.

1999 végére 230 fő volt iskolánk taglétszáma. Elértük azt, hogy egy-egy kiképzés alkalmával rendszeresen 50 fő van kint a pályán, ezt úgy kell érteni, hogy ők minden esetben kijönnek, ha esik, ha fúj.

Iskolánk elsődleges célja az, hogy kellemes környezetben ismertesse meg az egyszerű kutyatartókkal azt, hogyan is kell bánni egy kutyával, mi az, amit mi várunk el a kutyától /mert sajnos, előfordul, hogy maga a gazda sem tudja megfogalmazni erre a kérdésre a választ/, erre hogyan kell megtanítanunk őt, mi az, amit a kutya vár el tőlünk, hogyan kell tartani, nevelni a kulturált módon. Célunk, hogy elégedett legyen a kutya is a gazdájával és a gazda is a kutya teljesítményével az iskolában is, otthon is az engedelmességi ágazatban, illetve az őrző- védő munkában.

1999-ben már indultunk sportkutya-versenyen is, a Német Juhászkutya Napja keretében megrendezett Bende Kupán őrző- védő ágazatban. Egy kutyánk, aki VK 3-as vizsgás, az 5. helyezett lett ezen a versenyen. Öt vizsgázott kutyánk van, természetesen az is célunk, hogy minél több gazdával és kutyával megismertessük és megszerettessük a sportkutyázást.

Az idén kutyástábort rendezünk Dobogókőn. Az első ilyen jellegű táborunkban 12 fő vett részt, ez 1998 augusztusában volt, 99 augusztusában már 32-en kerestek meg bennünket.

Terveink között szerepel, hogy első ízben megrendezzük a „Canis Kupá"-t. Ez egy olyan verseny lesz, amelyen különféle képzettségű kutyák vesznek részt. Olyan feladatokat kap kutya és gazdája, amelyből „látható" lesz a kutya adottsága, a gazda ügyessége és az, hogy ez a páros mennyire van együtt, mennyire vannak összhangban. Egyik gyakorlat például az, hogy át kell mennie a kutyának is és a gazdának is egy-egy libikókán, aztán (ez felnőtt számban lesz) légpuskával 5 lufit kell eltalálnia a gazdának, ugyanakkor a kutyának nyugodtan kell szemlélnie az eseményeket, de van olyan feladat, amikor a kutyának kell kidurrantania a lufikat. Külön lesznek felnőtt /ezen belül férfi és női/ kategóriák és gyermek kategória.

A Bende Kupán idén is meg kívánunk mérettetni, sőt szeretnénk állandó résztvevői lenni a vizsgáknak. Idén is megrendezzük a BRFK selejtezőversenyt, az országos versenyhez pedig felkészülést biztosítunk.

Iskolánkban minden fajta kutyával lehet találkozni, az airedaile terriertől a német juhászkutyán át a rodesiai ridgebackig, a 80 kg-os dogtól a 5 kg-os törpe tacskóig, beagleig.

Nem kis dicsekvéssel említem meg azt a tényt, hogy a mi iskolánk tagjainak 2/3-a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

Végül megemlíteném a kiképzési időpontjainkat:

szerdán	12 - 15 óráig	egyéni foglalkozás
csütörtökön	15 órától	csoportos foglalkozás
vasárnap	9-től 12 óráig	csoportos foglalkozás

Pálinkás András iskolavezető
Tel.: 282-0397, 06-30/91 93 010

Bemutatkozás

Formagyakorlatok

Zászlókiválasztás

Akadálysor leküzdése

Őrző-védő munka tanításának bemutatója

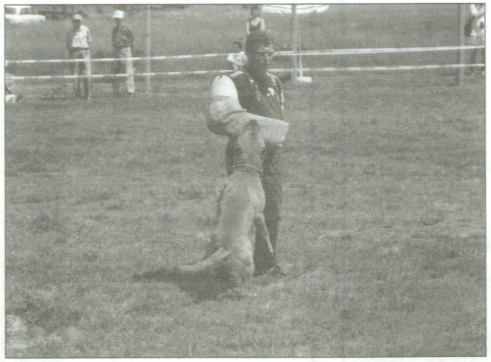

VK-3

FEDEZTETÉSI HIRADÓ

TÖRZSKÖNYVEZÉSI HIVATAL

1999.12.01 - 2000. 01. 31.

***ISIDOR v. Wildsteiger Land, 1937176, SchH1, Kör.1, RK-4070,**
Gerézdi Zsolt, 7400 Kaposvár, Kisközi u.10.
2000.01.09 * Long - Haul Evi, REG4805, , Kör.2, MH-0024,
Üst Tamás, 7500 Nagyatád, Csalogány u. 4

***ARANYVÖLGYI-ŐRSÉG JETTI, 5795, VK1, Kör.2, -5795,**
Kiss István, 3246 Mátraderecske, Ságvári u. 1
2000.01.08 * North Pannon Edina, 2180, IPO1, T.Jav, -,
Kiss István, 3246 Mátraderecske, Ságvári u. 1

***BÁNHÁZI CARO, 1274, VK2, Kör.1, K0-2371,**
Jeges István, 7200 Dombóvár-Szőlőhegy, Mező Imre u. 16.
2000.01.04 * Viernheimi Hugi, 13858, VK1, Kör.1, KP-1312,
Szigeti László, 7628 Pécs, Margit u. 23.

***BEN - JU NORBO, 29325, IPO3 SchH3, Kör.2, -,**
Benovic,Julius, 8530 Bratislava SK, Furdekovey 6.
1999.12.31 * Ben - Ju CS Rony, 32317, VK1 Vk1, , -32317,
Milkovits Károly, 9200 Mosonmagyaróvár,, Lilla u. 2/c.

***BRETT-HAUS URAN, 3869, VK1, Kör.1, KV-0161,**
Józsa János, 2700 Cegléd, Kinizsi u.9.
2000.01.23 Elzász-völgyi Gabi, 17186, , , IB-0042,
Szklenár Pál, 5551 Csabacsűd,, Dózsa Gy. u. 41

CÁPALAKI-RAFKÓS CYRANO, 16920, , , KX-0466,
Bálint László, 6750 Algyő,, Kastélykert u. 115.
2000.01.23 Hoffung - Voll Cili, REG5151, , , KX-0478,
Portőrő Lajos, 6750 Algyő, Korsó u. 22

ELZÁSZ-VÖLGYI HANNO, 17739, , , IB-0075,
Szklenár Pál, 5551 Csabacsűd,, Dózsa Gy. u. 41
2000.01.20 Elzász-völgyi Fanni, 17115, , , IB-0037,
Szklenár Pál, 5551 Csabacsűd,, Dózsa Gy. u. 41

***HASENBORN GORDONO, 1880738, SchH 2, Kkl 1, H-H-3407,**
Maxein, Werner, D-56566 Neuwied,, Hauptstrasse 51-53.
2000.01.15 Kárpát-Völgyi Ica, 5052, , , KT-0068,
Horváth Imre, 9330 Kapuvár, Pozsonyi út 68.

***PLASSENBURG RAMBO, 1964210, IPO 1, Kkl1, -,**
Saurus-Pál Timko, SK-01001 Zilina,, Na strelnici 13
1999.12.21 * Idegéri Ari, 17468, Vk1, Kör.1, BR-0039,
Csernák Péter, 3100 Salgótarján, Karancs u. 47/a.

***REUSCHENBERGER LAND KONDOR, 1970976, VK3, Kör.1, GI-7503,**
Balkányi Lajos, 1181 BUDAPEST, Baross u. 40-42.
2000.01.22 * Molinári Afra, REG5099, , Kör.2, KT-0126,
Bartolák Zoltán dr., 5540 Szarvas, Béke köz 7.

RÖGZÖD-VÖLGYI XANO, 17901, , , KD-0194,
Hegyi Győző, 7763 Egerág, Petőfi u. 12.
2000.01.22 * Bátorfia Henny, 4380, VK1, Kör.2, KJ-0154,
Üst János, 7500 Nagyatád, Csalogány u. 4

SZÁSZHÁZI CEIKÓ, 3916, , Kör.2, KK-0025,
Szász Ferenc, 5720 Sarkad, Vasút u.50.
2000.01.16 * Salzburgi Oli, REG1226, VK1, Kör.1, KH-0165,
Borbély Sándor, 5720 Sarkad, Virág u. 10/B

TATÁRDOMB-ÖRE ALOPS, 13808, , , -13808,
Galambos Krisztina, 3534 Miskolc, Csákány u. 7.
1999.12.16 Kondor-Hegyaljai Isa, 17383, , , EU-0091,
Galambos Krisztina, 3534 Miskolc, Csákány u. 7.

***TRIENZBACHTAL IKO, 1961218, SchH3 IPO3, Kkl1, MF-6418,**
Capik Josip, 6000 Kecskemét, Ur rét 79
1999.12.17 * Contra Zarin van, 9542/97, Vk1, Kör.1, -9542,
Láng Zoltán, 3021 Lőrinci, Árpád u. 240.
2000.01.16 * sieben Burgen Sissi zu den, 1930967, VK1, Kör.2, GE-0609,
(bérlő) Szegvári Ferenc, 1106 BUDAPEST, Váltó u. 20.

***VIERNHEIMI EIKO, 7262, IPO1 SchH1, Kör.1, KP-1105,**
Brém Zsolt, 7940 Szentlőrinc, Széchenyi u. 10.
1999.12.03 Viernheimi Nathali, 17372, IPO1, , KD-0153,
Brém Zsolt, 7940 Szentlőrinc, Széchenyi u. 10.
2000.01.14 Lengyelsánci Amanda, 5089, , , KY-0131,
Miczk Péter, 7940 Szentlőrinc,, József Attila u. 17.

***VIERNHEIMI NICK, 17369, SchH1, Kör.1, KD-0150,**
Szigeti László, 7628 Pécs, Margit u. 23.
1999.12.01 Viernheimi Bia, 5808, , , KP-0857,
Völcsei Lajos, 8230 Balatonfüred, Siskei u. 39
1999.12.30 * Aldobói Iris, 17363, , Kör.2, KD-0146,
Schiffni László, 7632 Pécs, Cserebogár dülő 99.
2000.01.03 * Viernheimi Zsike, 5591, , Kör.2, KP-0780,
Szigeti László, 7628 Pécs, Margit u. 23.
2000.01.18 * Viernheimi Cili, 1840, , Kör 2, K0-7558,
Szigeti László, 7628 Pécs, Margit u. 23.
2000.01.24 Phoenix Frida, 13404, , , -,
Reisch Dezső, 7691 Pécs-Vasas II., Szövetkezet u. 19.

Az MNJK 1102 Helyi szervezete megrendezi a

IV. „Német Juhászkutya Napja"-t!

(Kiállítás és két ágtazatú munkakutya verseny)

IDŐPONT:

2000. április 30. (vasárnap) 9^{00} óra

HELYSZÍN:

MNJK 1102 Helyi Szervezet Kőbányai Happy Dog Kutyaiskola
1108 Bp., Hangár u. 2.

Tervezett programok:

– Ünnepélyes megnyitó

– Klubkiállítás

Bírál: HELMUT BUß (SV-D)

– Bende Kupa (2 ágazatú munkaverseny)

Bírálnak: **B.** KOVÁCS GYÖRGY, TAKÁCS PÉTER
C. VÖRÖS LAJOS, PAPP GYÖRGY

Segédek: HORTOBÁGYI TIBOR, NEMES NORBERT

– Családi és gyermek programok

– Tombola

NEVEZÉSI HATÁRIDŐ:

2000. április 14. (kiállításra és versenyre is)
Kérjük a nevezési határidő pontos betartását!
Helyszíni nevezés nincs!

NEVEZÉSI DÍJAK:

Klubkiállításra 1.500,-Ft/első kutya,
1.000,-Ft/2. és minden továbbbi kutya,
1.000,- Ft/Baby- és Kölyök osztály,
munkaversenyre 1.500,- Ft ágazatonként

NEVEZÉSI CÍM, INFORMÁCIÓ:

Kollárik Péter - 1106 Bp., Dorogi u. 20/b. - Tel.: 260-2587

A vidékről érkező vendégeknek sátorozási lehetőséget biztosítunk az iskola területén.

A katalógusban hirdetni, a rendezvényen árusítani kivánók a fenti határidőig és címre jelezzék részvételi szándékukat.

Minden kutyabarátot, a fajta szimpatizánsait sok szeretettel várja a rendezőség!

Figyelem

Időpontváltozás!

AZ ÉVADNYITÓ TEREMKIÁLLÍTÁS

MEZŐKÖVESDEN

2000. március 11-én

kerül megrendezésre

BÍRÁLNAK:

JÁN GECELOVSKY (SK)

Munka osztály kanok
Fiatal osztály szukák
Növendék osztály kanok
Kölyök osztály szukák
Baby osztály kanok

TRUKA FERENC (H)

Munka osztály szukák
Fiatal osztály kanok
Növendék osztály szukák
Kölyök osztálykanok
Baby osztály szukák

Rendező:
3052 Hsz. Diósgyőr

Információ:
Szalma István
06-30/9786598
(46) 370-390

Nevezési határidő:
2000. február „29".

Középpontban az őrző-védő

AZ MNJK pécsi kutyaiskolája szakmai

továbbképző tanfolyamot rendez

Előadók: Benke András, Simó Gergely
Időpont: 2000. június 2-4.

06.02.	9 órától	elmélet
	15 órától	gyakorlat
06.03.	9 órától	elmélet
	14 órától	gyakorlat
06.04.	9 órától	gyakorlat

Tanfolyam helye: MNJK Kutyaiskola Pécs, Hársfa u.
Tanfolyam díja: 6.000,- Ft
Jelentkezés: Somogyvári József 7623 Pécs - Tompa M. u. 33.
Tel.: 30/9391-468
Jelentkezési határidő: 2000. május 21.
Helyszíni jelentkezést nem tudunk elfogadni!
A jelentkezéshez kérjük a befizetési csekk fénymásolatát mellékelni.
Minden Sporttársat várunk!

FELHÍVÁS!

Nyári kinológiai tábor Mogyród

*Ezúton értesítem a T. Sporttársakat, hogy **2000. június 18-25-ig** az MNJK Mogyoródi Helyi Szervezete **kinológiai tábort szervez**. A rendezvény célja a magyar a magyar kutyasport színvonalának növelése. A szakmai minőség megléte érdekében max. 60 kutyát tudunk foglalkoztatni, ezért a jelentkezéseket a beérkezés sorrendjében fogadunk el.*

*Ezzel párhuzamosan egy **segédtanfolyamot** is indítunk, melynek részvételi létszáma nem korlátozott. **A segégtanfolyam vizsgája: 2000. augusztus 5. - Halászi.***
A tábor végén „E"-VK 1-3-as vizsga lehetőség.

Részvételi feltétel: csak német juhászkutyák részvétele lehetséges!!
Részvételi díj: 6000 Ft, Kisérőknek: 2000 Ft

Jelentkezés módja: 06-30/9496-638 telefonon
Jelentkezési határidő: 2000. május 31.

A jelentkezési díjat postán kérem befizetni az alábbi címre:
Kovács György, 2120 Dunakeszi, Kossuth L. u. 15/b.

VIZSGÁZÓK figyelem!

Egy újabb extrém lehetőség az
MNJK 1102 Helyi Szervezet és a
Kőbányai Happy Dog kutyaiskola jóvoltából!

SCHH VIZSGALEHETŐSÉG

A vizsgán bíráI: **FÖLDVÁRI LAJOS** (SV)

A VIZSGA IDŐPONTJA:
2000 április 24. (SchH1-3, FH)

Nevezési határidő:
2000 április 9.

A vizsgán résztvevők max. létszáma: 10 fő

Nevezési cím:
Benke András - 1107 Bp., Árpa u. 10.
Tel.: 261-4195 vagy 06-30/942-17-78

Sportkutyások figyelem!

Teljesítményorientált Sporttársak

FIGYELMÉBE AJÁNLANÁM

sötétordas, Elit származási bizonyítványú

kölyköket
az alábbi párosításból:

Anya: Lengyelsánci Baby (Szofi), sötétrajzos,
VK 3, SchH 3, Nyk 1, Kör 1 „a"
Duna Kupa II. h. 283 p., Nemzeti Bajnokság II. h.,
Bosotoni VB szereplés, 1998. „Az év versenyzője".

Apa: Kondor vom Reuschenberger Land (Zsömle),
sötétordas, VK 3, Kör 1.„a".
a '99 Nemzeti Bajnokság II. jelyezettje

Érdeklődni: Laskovics Norbert
Pécs, Hársfa u. 217/1
Tel.: 06 20 3333 840

Fedeztetésre ajánlom!

PUSZTAMAJORI-ŐRSÉG INGÓ - 1997.08.30.

VK-1, Kör 2, CsD: „a" elismerés, Kiáll.: „nagyon jó I."
SzB szám: MNJK 17750, Tet.sz.: H-A 0071

Apai ág:
Cello v. Elfenschloß
SchH-3, VK 3, IP 3, Kör.1, „a"

Anyai ág:
Doxa v. Tierkerhook
VK 1, Kör. 2, „a"

Érdeklődni: Nagy Gabriella - 6726 Szeged, Székelysor 21. - Tel.: 62/434-875 18 óra után

Fedeztetésre ajánlom!

***Isidor vom Wildsteiger Land** - 1937176

- 1995.07.28. SchH1 Kör. 1/a

Inzucht auf:
Quina Arminius (4-3)
Uran vom Wildsteiger Land (4-4)
Palme vom Wildsteiger Land (5,5,5-4,5,5)

Nagy, felső mérethatáron lévő típusos kan.
Magas mar, feszes hát, még jó far.
Szabályos mellkas. Elöl-hátul jól szögellt.
Elöl-hátul egyenes járás, térnyerő ügetés.
ÖMT kiefejezett. Nem ereszt.

Érdeklődni:
Gerézdi Zsolt,
7400 Kaposvár, Kisközi u. 10.
Telefon: 82/321-987
30/210-41-24

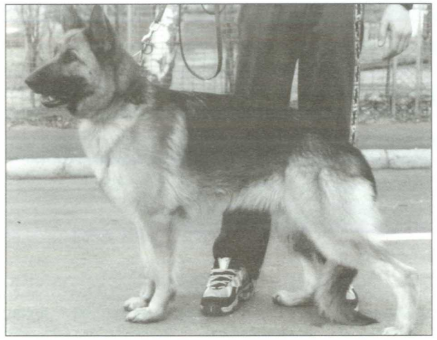

Unko v. Haus Zieglmayer SchH3 V	Nickor v. d. Holledau SchH3, FH V-A	Mark v. Haus Beck V-A
		Rommi v. Breitfeld
	Otti vom Haus Zieglmayer SchH3 V	Enzo v.d. Burg Aliso
		Heddy v. Loher-Stein
Rita Di Casa Mary SchH1 V	Yago v. Wildsteiger Land SchH3, FH V-A	Eiko v. Kirschental
		Quina v. Arminius
	Iva Saotin IPS1	Ras di Ca San Marco
		Gora Saotinska

1

ISIDORTÓL KÖLYKÖK ELŐJEGYEZHETŐK:

1.) **DIGANOR CHRIS** Kör II. „a"
(Scotsch Wienerau)

2.) **VÁLICKAKERTI KARIN** Kör II. „a"
(Ilko v. Kahler Heide - Steinamangeri Herta)
Rokontenyésztve: 3-3- Nickor v.d. Holledau

3.) **LONG HAUL** Evi Kör II. „a"
(Igor v. Marmorbruch - Diganor Chris)

Érdeklődni:
Gerézdi Zsolt - 7400 Kaposvár, Kisközi u. 10.
Telefon: 82/321-987, 30/210-4124

Üst János - 7500 Nagyatád, Csalogány sor 4.
Telefon: 82/454-853, 30/969-2896

* Figyelem * Figyelem * Figyelem * Figyelem * Figyelem * Figyelem *

IKO vom TRIENZBACHTAL

Inzucht: Cello Römerau (3-4)
Gundo Trienzbachtal (4-4-4)
Fax Trienzbachtal (5,5,5-5,5)
Harro Trienzbachtal (5-5)

Körung-bírálat (L. Schweikert)
Nagy, típus- és kifejezésteli, szabályos testarányok, magas mar, nagyon jó felsővonal, jó far, nagyon jó elülső és hátulsó végtagszögellések, kifejlett-, kifejezett mellkasarányok, egyenes front. Egyenes járás, nagyon jó talajfedő ügetés. Szabad előrelépés és nagyon erőteljes, hatásos utótolás. ÖMT kifejezett, ereszt.

IKO örökítését már több győztes utód bizonyítja

Érdeklődni: ZOO Delta Bt - 7600 Kecskemét, Úrrét 79.
Tel./fax: 76/471-601

MNJK RENDEZVÉNYPROGRAM - 2000.

KIÁLLÍTÁS:

02. 26.	Teremkiállítás - Mezőkövesd	3502 Miskolc	Truka
04. 08-09.	Klubgyőztes Kiállítás	6002 Kecsekemét	**Rückert**
04. 30.	A Német Juhászkutya Napja	1102 Budapest	**Buß**
05. 27.	Klubkiállítás	9201 Halászi	J. Nisler
08. 06.	Klubkiállítás	3101 Salgótarján	**Staakinger** (SK)
08. 20.	Klubkiállítás	5402 Túrkeve	
09. 23-24.	Főtenyészszemle	3502 Miskolc	**Orschler**
10. 08	Klubkiállítás	5501 Szarvas	dr. Bartolák -Kotogán

KÖRUNG:

I. körzet	04.15.	1107 Budapest	Simó
	05. 06.	1102 Budapest	Simó
	11. 04.	1107 Budapest	Simó
	11. 18.	1102 Budapest	Simó
II. körzet	05. 20.	3101 Salgótarján	Szegvári
	08. 19.	9201 Halászi	Szegvári
III. körzet	09. 09.	5501 Szarvas	Truka
	10. 28	4401 Nyíregyháza	Truka
III. körzet	03. 25.	5101 Jászberény	Truka
	04. 15.	6701 Szeged	Truka
	05. 20.	5102 Szolnok	Truka
	09. 16.	5102 Szolnok	Truka
	11. 04.	5101 Jászberény	Truka
V. körzet	10. 22.	7601 Pécs	Szigeti

VERSENY:

03. 11-12.	I. VB selejtező (dr.Kováts Zs. emlékverseny)	2103 Mogyoród	A. Kotogán Cs. B. Vörös L. C. Szegvári F.
04. 01–02.	II. VB selejtező	9201 Halászi	A. Benovic J. B. F. Milan C. Vörös L.
04. 29.	**Duna Kupa**	**1107 Budapest**	A. Földvári L. B. Sossala C. Heghmans
04. 30.	Bende Kupa	1102 Budapest	B. Kollárik-Takács C. Vörös-Papp
09. 02-03.	VB felmérő	Siófok	?
10. 28-29.	**Nemzeti Bajnokság, Delectus Kupa**	**2103 Mogyoród**	A. Szegvári F. B. D. Majtas C. J. Eitler
12. 02.	Mikulkás Kupa	6701 Szeged	B. Kollárik C. Matlári

TANFOLYAMOK, TOVÁBBKÉPZÉSEK:

03. 04-05.	Segédfelmérő tanfolyam	2103
04. 27-28.	Teljesítménybírói szemléletegegy.	1102
06. 02-04.	Őrző-védőá ágazat – továbbképz.	7601
06. 07-11.	Továbbképzés	1102
06. 18-25.	Kinológiai tábor	2103
07.30-08.06.	Kinológiai tábor	9201

VIZSGA:

02. 26-27.	E, VK 1-3	2103 Mogyoród	Lesku
03. 04.	ÁV	5101 Jászberény	Csibra
03. 17-18.	E, VK 1-3	5101 Jászberény	Csibra
03. 18.	ÁV	2702 Cegléd	Papp
03. 25.	E, VK 1-3	7601 Pécs	Kollárik
04. 01.	E	2702 Cegléd	Papp
04. 07.	ÁV, E, VK 1-3	3101 Salgótarján	Kollárik
04. 07-08.	E, VK 1-3	6701 Szaged	Kotogán
04. 15.	E, VK 1-3	1107 Budapest	Szegvári
04. 22.	E	1102 Budapest	Kollárik
04. 23.	SchH 1-3,	1102 Budapest	Földvári (SV)
	FH 1-2	1102 Budapest	Kollárik
05. 06.	ÁV	5501 Szarvas	Kotogán
05. 07.	E, VK1-3	7001 Tamási	Kollárik
05. 13.	E, VK 1-3	5102 Szolnok	Papp
05. 27.	E, VK 1-3	5501 Szarvas	Kollárik
06. 10.	E, VK 1-3	1107 Budapest	Simó
06. 17.	E, VK 1-3	7601 Pécs	Benke
06. 10.	E, VK 1-3	1107 Budapest	Simó
06. 17.	E, VK 1-3	7601 Pécs	Benke
06. 23-24.	E, VK 1-3	4401 Nyíregyháza	Takács
06. 24-25.	E, VK 1-3	2103 Mogyoród	Lesku Vk: Kovács Gy
07. 14-15	E, VK 1-3	6701 Szeged	Kotogán
08. 04-05.	ÁV, E, VK 1-3	9201 Halászi	Kotogán
09. 02.	E, VK 1-3	5501 Szarvas	Kotogán
09. 02.	ÁV	5102 Szolnok	Szegvári
09. 09.	E, VK 1-3	5102 Szolnok	Papp
09. 15-16-17.	ÁV, E, VK 1-3	2702 Cegléd	Papp
10. 07.	E, VK 1-3	3101 Salgótarján	Kollárik
10. 07.	ÁV	4401 Nyíregyháza	Vörös
10. 07.	ÁV	5101 Jászberény	Csibra
10. 14-15.	E, VK 1-3	2103 Mogyoród	Lesku
10. 14-15.	E, VK 1-3	7002 Tamási	Kollárik
10. 20.	E, VK 1-3	1107 Budapest	Takács
10. 20-21.	E, VK 1-3	9201 Halászi	Kovács
10. 20-21.	E, VK 1-3	5101 Jászberény	Csibra
10. 21.	E, VK 1-3	7601 Pécs	Kotogán
11. 10-11.	E, VK 1-3	6701 Szeged	Kotogán
11. 18.	E, VK 1-3	1102 Budapest	Kollárik

Rendezvény- és bíróváltozások joga fenntartva!

INFORMÁCIÓ:

Magyarországi Német Juhászkutya Klub - 1106 Budapest, Pilisi u. 52. • Telefon/fax: 261-5460

HÍRLEVÉL

Örömmel tájékoztatom a német juhászkutya magyarországi szimpatizánsait és megkülönböztetett tisztelettel az MNJK tagságát, hogy az FVM 64/1998 (XII. 31.) sz. rendeletére beadott kérvényünket elbírálva a

NÉMET JUHÁSZKUTYA

államigazgatásilag elismert tenyésztő szervezete kitüntető címét a

MAGYARORSZÁGI NÉMET JUHÁSZKUTYA KLUB

nyerte el.

A bizonyosság - a jelen hírlevél mellékletét képező 54.618/1/2000 sz. FVM Határozat - minden magyarországi német juhászkutya és minden MNJK tag régtől járó jogos jussa. Használjuk fel okosan ezt a megalakulásunk óta áhított talentumot, váltsuk valóra álmainkat!

Az elmúlt több mint egy évtized eseményeinek és eredményeinek józan értékelése nemesíti önbizalmunkat és erősíti hitünket, hogy jól választottunk célt és ennek megfelelően eszközöket.
Egy pillanatra gondoljunk egymásra és örüljünk ennek a beteljesült mai „mesének", amelynek pozitív hősei mi együtt vagyunk.
A legnehezebbjén túl vagyunk. Megtisztult a múlt. A jelen mindenki tükre, ki - ki belenézhet és eldöntheti vállalja-e a fajta kihívását, megméreti-e önmagát az eredmények tükrében.
A hobbi magas szintű művelése a legnemesebb életcél, tét nélküli, mégis komoly. Önmagunk kihívása és legyőzése.

Az MNJK vezetése mindent elkövet annak érdekében, hogy zárttá váló rendszerben minden magyarországi német juhászkutya kedvelő, tartó, kiképző és tenyésztő - akár laikus, akár szakmailag elmélyült - megtalálja helyét.

Feladatunk - a teljesség igénye nélkül gondolt - vázlatos tematikája:

1. Az ország német juhászkutya állományának felmérése
1.1. Létszámát tekintve
1.2. Minőségét tekintve
1.3. 1-3 év - a rendelet előírásai szerinti – határidős, megfeleltetési rendszer bevezetése; az állomány szűrése a vizsgált tenyész állomány kialakítása érdekében.

2. Az állományhoz tartozó emberi tényező felmérése
2.1. Az MNJK taglétszámának realizálása
2.2. A kibővült szervezett tagság folyamatos tájékoztatása és képzése tanfolyamok, a helyi szervezetek és az NJ Újság segítségével.

A fentiek értelmében kérek mindenkit, aki személyesen vagy ötletei révén részt óhajt venni a folyamat kialakításában, hogy javaslatait írásos formában jutassa el a Központi Iroda (KI) címére, hogy a vezetőség ezek figyelembevételével készíthesse el programját.

Itt kell megköszönnöm az Önök részéről ez idáig tapasztalt nagyvonalú türelmét amely a KI működésének hiányosságait kompenzálta.
2000. május 15-i hatállyal a KI hetente két alkalommal (kedd és szerda 10 órától 18 óráig) látja el az ügyfélszolgálati ügyeletet és várja Önöket, továbbá 8 napos teljesítési határidőt vállal minden olyan adminisztratív feladat teljesítésére, amely esetek egyeztetést, vezetési döntést illetve hiánypótlást nem igényelnek.
A fentiek betartásáért a jövőben egyszemélyi felelősség terhel.

A tágabb vonatkozású hazai kinológiai élet szervezeti változásairól:

Az MNJK-val egyidejűleg a következő szervezetek nyertek tenyésztő szervezeti elismerést

- MAGYAR LEONBERGER KLUB, EGYESÜLET
- NEMZETI BOXER KLUB
- HUNNIA SZENTBERNÁTHEGYI KLUB

A jövőben e tenyésztő szervezetek kizárólagos joga Magyarországon az adott fajta államilag elismert, hiteles kezelése és ennek dokumentálása a beadott és elfogadott kérelem anyaországi előírásaira alapozott dokumentációjának megfelelően. Egyszerűbben és többek között a hiteles Magyar Eb Törzskönyv (MET) fajtát érintő vezetése és kivonataként a származási bizonyítványok kiállítása.
A fenti tenyésztő szervezetek a határozat értelmében - amely államigazgatási változásról az FVM hivatalosan értesíti az FCI - t - szövetségre léptek.

A szövetség legfontosabb feladata az FVM által folyamatosan elismerésre kerülő tenyésztő szervezetek hazai és nemzetközi (FCI) tevékenységének integrálása és érdekképviselete.

A jövőben az FVM határozatok kiadása időpontjától a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete (MEOE) adott fajtát érintő törzskönyvezési tevékenysége a rendelet értelmében államilag el nem ismert úgynevezett „házi" dokumentációvá válik.
A német juhászkutya vonatkozásában e tényt május 14-én Peter Meßler úrral személyes találkozásunk alkalmával közöltem.

A hivatalos tájékoztató az SV a WUSV és az FCI részére az FVM Határozat hivatalos német angol, valamint spanyol nyelvű fordítása elkészültével kísérő levél csatolásával történik meg. Bárki, bármilyen általunk nem ismert és velünk nem közölt okból bármit is tervezett az MNJK-val kénytelen szembesülni azzal a ténnyel, hogy az MNJK volt és maradt az érdem-, és jogszerinti kizárólagos magyarországi fajtagazda.

Ennek tudatában kérem a továbbiakban is személyes közreműködésüket közös jövőnk és szeretett fajtánk érdekében.

Tisztelettel

Szegvári Ferenc
az MNJK elnöke

FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTÉRIUM
MEZŐGAZDASÁGI FŐOSZTÁLY
✉ 1860 Budapest, Pf. 1.
☎ 301-4000 Fax: 302-0408

54.618/1/2000.

Tárgy: tenyésztő szervezetkénti elismerés
Ügyintéző: Bögréné Bodrogi Gabriella

A Magyarországi Német Juhászkutya Klub (Budapest, Pilisi u. 52. 1106) fenti tárgyú kérelmére meghoztam a következő

HATÁROZATOT.

A kérelemnek helyt adok és a

Magyarországi Német Juhászkutya Klubot
tenyésztő szervezetként elismerem.

Az elismerés a **német juhászkutya fajta** fenntartására, az elfogadott kérelemre és tenyésztési programra vonatkozik, valamint ezek végrehajtására jogosít fel és tesz felelőssé.

Egyidejűleg kötelezem a Származási Igazolás aláírására jogosultak nevének és aláírás mintájának, valamint a fajtatiszta ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998. (XII.31.) FVM rendelet 5. § (2) bekezdés f) pont szerinti nyilatkozat jelen határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül történő benyújtására, továbbá az 5. § (2) e) pontjának teljesítése érdekében – a hivatkozott rendelet előírásainak megfelelő – kynológiai szövetségben lévő tagsági viszonyának igazolására három hónapon belül.

Az elismerés visszavonásig érvényes.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Miniszterhez címzett, de a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Mezőgazdasági Főosztályára írásban előterjesztett, 2.000 Ft illetékbélyeggel ellátott fellebbezésnek van helye.

INDOKOLÁS

A kérelem elbírálásakor az állattenyésztésről szóló 1993 évi CXIV. törvény végrehajtására kiadott 64/1998.(XII.31.) FVM rendeletet, különös tekintettel annak 5.-7.§-ára, az Ebtenyésztési Tanácsadó Testület, valamint az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet szakvéleményét vettem figyelembe.

A kérelemben leírtak a vonatkozó előírásoknak megfelelnek, melyet a szakvélemény is megerősített.

Budapest, 2000. május 18.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTÉRIUM

Székely Bertalan
főosztályvezető

Kapják: 1. Magyarországi Német Juhászkutya Klub (Budapest, Pilisi u. 52. 1106)
2. OMMI
3. Irattár